
تحلیل و روانسنجی ابزار سنجش توسعه سرمایه اجتماعی از طریق ورزش

مهدی توکل^۱، حسن فهیم دوین^۲، حسین پیمانی زاد^۳، محمد رضا اسماعیل زاده قندهاری^۴

ص.ص: ۸۱-۱۱۸

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۱/۱۲

تاریخ تصویب: ۱۴۰۰/۰۵/۱۸

چکیده

هدف از مطالعه حاضر ساخت و اعتبار سنجی ابزاری جهت ارزیابی و سنجش شاخص های موثر بر توسعه سرمایه اجتماعی از طریق ورزش بود. تحقیق به لحاظ هدف از نوع تحقیقات کاربردی و به لحاظ روش تجزیه و تحلیل داده ها از نوع توصیفی-تحلیلی بصورت اکتشافی و به لحاظ زمان انجام تحقیق از نوع حال نگر می باشد که جمع آوری اطلاعات به صورت میدانی انجام شد. جامعه آماری پژوهش در بخش کیفی شامل خبرگان مدیریت ورزشی و جامعه شناسی با داشتن سابقه تدریس حداقل ۶ سال و پژوهش در زمینه ورزش و سرمایه اجتماعی می باشد که به روش نمونه گیری هدفمند تعداد ۲۰ نفر انتخاب شدند و جامعه در بخش کمی شامل کلیه اعضای هیات علمی رشته مدیریت ورزشی دانشگاه های کشور را شامل می شود که این میزان در سال ۱۳۹۷، ۲۷۰ نفر بود که بر اساس جدول مورگان نمونه برابر ۱۵۵ نفر تعیین و به صورت تصادفی ساده انتخاب شدند. جهت تجزیه و تحلیل داده ها و پاسخ به فرضیات تحقیق از روشهای آمار توصیفی و روشهای آمار استنباطی با کمک نرم افزار اس.پی.اس.اس نسخه ۲۱ و لیزرل نسخه ۸/۸، استفاده شد. نتایج شاخص های برازش مدل اندازه گیری نشان داد که پرسشنامه شاخص های موثر بر توسعه سرمایه اجتماعی از طریق ورزش از شرایط مطلوبی برخوردار بود. به طور کلی، نتایج پژوهش حاکی از آن است که با استفاده از پرسشنامه شاخص های موثر بر توسعه سرمایه اجتماعی از طریق ورزش می توان به طور قابل قبولی شاخص های مورد نظر را اندازه گیری کرد.

واژه های کلیدی: سرمایه اجتماعی، ورزش، اعتبارسنجی، جامعه، مشارکت ورزشی.

۱. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد، ایران. mehdi24t@gmail.com

۲. استادیار مدیریت ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد، ایران. fahim_pe@yahoo.com

۳. دانشیار مدیریت ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد. peymanizad@yahoo.com

۴. استادیار مدیریت ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد، ایران. reza_ismaeelzadeh@yahoo.com

Analysis and psychometrics of tools for measuring the development of social capital through sport

**Mehdi Tavakoli¹, Hassan Fahim Devin^{2*}, Hossin Peymanizad³,
Mohammad Reza Esmaeilzadeh Ghandehari⁴**

Abstract

The purpose of the present study was to construct and validate an instrument for assessing and measuring the effective indicators on the development of social capital through sport. The purpose of this study was to use applied research method and in terms of data analysis method, descriptive and correlational type was used to collect information by field and survey. The statistical population of the study consisted of all faculty members of sport management and sociology of universities of the country, which were selected by random sampling based on the Morgan sample table. A tool for collecting research data in the qualitative section of the deep and exploratory interview and in the quantitative section, a researcher-made questionnaire consisting of 113 questions and 6 components. For analyzing the data and responding to the research hypotheses, descriptive statistics and inferential statistics methods were used with the help of SPSS version 23 and LISEREL 8/8. The results of the fitting indexes of the measured model showed that the questionnaire on the effective indicators on the development of social capital through sport was desirable. In general, the results of the research indicate that the indicators can satisfactorily measure the questionnaire of indicators that influence the development of social capital through sport.

Keywords: social capital, sport, validation, factor analysis.

¹. PhD student in Sport Management, Mashhad Branch, Islamic Azad University, Mashhad, Iran .mehdi24t@gmail.com

² Assistant Professor in Sport management, Mashhad Branch, Islamic Azad University, Mashhad, Iran .Corresponding Author*: fahim_pe@yahoo.com

³ Associate Professor in Sport management, Mashhad Branch, Islamic Azad University, Mashhad, Iran. peymanizad@yahoo.com

⁴ Assistant Professor in Sport management, Mashhad Branch, Islamic Azad University, Mashhad, Iran .reza_ismaeilzadeh@yahoo.com

مقدمه

از چند دهه قبل تغییری انقلابی در مفهوم سرمایه بوجود آمده و مفهوم سرمایه‌های جدید مطرح شده است. از این رو، این مفهوم (به عبارت دیگر، سرمایه جدید) گسترش فراوانی پیدا نموده و به عرصه‌های دیگری مثل مدیریت دانش، تکنولوژی اطلاعات، ساختار، شبکه‌های اجتماعی و منابع نهفته در شبکه‌ها، گردش اطلاعات، قابلیت‌ها، مهارت‌ها و دانش کارگران نیز اطلاق می‌شود (استوربرگ^۱، ۲۰۰۲: ۴۶۹). یکی از معروفترین این سرمایه‌های جدید، که امروزه بسیار از آنها سخن گفته می‌شود، سرمایه اجتماعی می‌باشد. سرمایه اجتماعی عمدتاً مبتنی بر عوامل فرهنگی و اجتماعی است. وجود سرمایه اجتماعی، بستر مناسبی برای بهره‌وری سرمایه انسانی و اقتصادی و فیزیکی است و برعکس نبود سرمایه اجتماعی، اثربخشی سایر سرمایه‌ها را در دستیابی به توسعه منتفی می‌کند و بدون سرمایه اجتماعی، طی کردن راه‌های توسعه و تکامل فرهنگی و اقتصادی، ناهموار و مشکل می‌شود. پذیرش این مفهوم به عنوان یک نوع سرمایه در سطح مدیریت کلان توسعه کشورها می‌تواند شناخت جدیدی را از سیستم‌های اقتصادی - اجتماعی ایجاد کرده و دولت مردان را در هدایت بهتر جامعه به سمت توسعه یاری رساند (طالع زاری و سعیدی، ۱۳۹۸: ۱۸۶).

هرکدام از محققانی که درباره مفهوم سرمایه اجتماعی بحث نموده‌اند تعریف خاصی از آن ارائه داده‌اند. از نظر کلمن^۲ سرمایه اجتماعی عبارت است از معیارها، شبکه‌های اجتماعی، و روابط بین بزرگسالان و کودکان که برای رشد بچه‌ها ارزشمندند (فیلد^۳، ۱۳۸۵: ۳۱). به اعتقاد پاتنام^۴ (۱۳۹۲: ۲۸۷) سرمایه اجتماعی وجوه گوناگون سازمان اجتماعی نظیر اعتماد، هنجارها و شبکه‌ها می‌باشد که می‌تواند با تسهیل اقدامات هماهنگ کارآیی جامعه را بهبود بخشند. بورديو (۲۰۰۱) نیز معتقد است که سرمایه اجتماعی، جمع منابع واقعی یا بالقوه‌ای است که حاصل شبکه بادوام روابط کمابیش نهادینه شده آشنایی و شناخت متقابل یا به بیان دیگر عضویت در یک گروه هاست. شبکه که هر یک از اعضای خود را از پشتیبانی سرمایه اجتماعی برخوردار می‌کند و آنان را مستحق "اعتبار" می‌سازد (پاتنام، ۱۳۸۴: ۹۲). از سوی دیگر فوکویاما^۵ معتقد است که سرمایه اجتماعی، شکل و نمونه ملموسی از یک هنجار غیر رسمی است که باعث ترویج همکاری بین دو یا چند فرد می‌شود (فوکویاما، ۱۳۸۴: ۱۷۰) روی هم رفته باید گفت که "سرمایه اجتماعی به عنوان منبعی جهت تسهیل کنش جمعی تلقی می‌گردد و این منبع علاوه بر آگاهی و توجه نسبت به امور عمومی اجتماعی - سیاسی (شناخت)، یعنی آگاهی که موجب علاقمندی و دل نگرانی است، شامل اعتماد (اعتماد عمومی یا تعمیم یافته و اعتماد نهادی - مدنی)، هنجارها و یا رفتارهای

¹ Storberg

² Coleman

³ Field

⁴ Putnam

⁵ Fukuyama

معامله‌ی متقابل (همیاری) که در درون شبکه‌های اجتماعی عمل می‌کنند و عناصر ساختاری شبکه‌ها و مشارکت است" (ناطق پور و فیروز آبادی، ۱۳۸۴: ۶۴).

بورديو سرمایه اجتماعی را دربرگیرنده روابط اجتماعی ارزشمند میان آدم‌ها می‌داند. سرمایه اجتماعی به نهادها و روابط و هنجارهایی اطلاق می‌شود که به کمیت و کیفیت تعاملات اجتماعی در یک جامعه شکل می‌دهد و به مثابه چسبی است که آن‌ها را با یکدیگر پیوند می‌زند (فقیهی و فیضی، ۱۳۸۵: ۳۸). امروزه در مباحث نظری، میزان و نحوه تعاملات اجتماعی کنش‌گران، سرمایه اجتماعی به شمار می‌آید و یکی از مهمترین موضوعات مورد بررسی جامعه‌شناسان است. اما متأسفانه در چند دهه اخیر و در دنیای مدرن با توجه به پدیده جهانی شدن و عصر ارتباطات جهانی و حاکم نبودن مردم سالاری واقعی در بعضی جوامع، درگیر بودن شدید انسان‌ها در مسائل شغلی و زندگی ما شاهد کاهش روابط در این سطح می‌باشیم و نوعی می‌توانیم بگوییم که دچار افت سرمایه اجتماعی شده ایم (ملاحسنی، ۱۳۸۳: ۳۲۷).

در دنیای مدرن زندگی شهری با کاهش روابط اجتماعی همراه بوده است به نحوی که شبکه ارتباطی افراد نسبت به دوره‌های پیشین زندگی اجتماعی فرسوده‌تر به نظر می‌رسد. این مسئله موجب گسترش انزوای اجتماعی در سطح محله‌ها شده است. شهرنشینان امروز، همچون گذشتگان خود با خویشاوندان، همسایگان، همکاران و دوستان خود روابط صمیمانه و نزدیک ندارد، به عبارتی کمیت و صد البته، کیفیت روابط اجتماعی تنزل شدیدی یافته است. بنابراین کاهش روابط اجتماعی افراد و پیامدهای آن به یک مسئله اجتماعی تبدیل شده است. سرمایه اجتماعی مانند منبعی، ریشه در ساختار اجتماعی دارد (ملاحسنی، ۱۳۸۳: ۳۲۸). سرمایه اجتماعی بالا موجب کاهش جرم و اعتیاد می‌شود؛ تحقیقات صورت گرفته نشان داده‌اند که بین معرف‌های سرمایه اجتماعی، اعتماد نهادی، اعتماد تعمیم یافته، پیوندهای خانوادگی و دوستی و شدت جرم رابطه منفی وجود دارد. همچنین نقش سرمایه اجتماعی در تأمین امنیت اجتماعی به دلیل جلوگیری از بروز ناهنجاری‌ها و انواع جرایم اجتماعی افراد و زمینه‌سازی مشارکت مثبت و فعال جوانان در زندگی اجتماعی؛ حائز اهمیت است. بنابراین، سرمایه اجتماعی به عنوان ابزاری اساسی قابلیت و کارایی بالایی در تبیین و توضیح مسائل و مشکلات از جمله آسیب‌های اجتماعی دارد، چنانچه می‌توان از آن به عنوان راه حل مشکلات اجتماعی نام برد. بنابراین، در صورتی که عناصر این مفهوم به خوبی مورد بررسی قرار گیرد و در قالب منسجم مدون گردد؛ قادر است تا به خوبی در شناخت و تحلیل آسیب‌ها موثر واقع شود و راهکارهای مناسبی را در بحث پیشگیری در اختیار ما قرار دهد (حیدر نژاد و همکاران، ۱۳۹۱: ۸۸)، لذا می‌توان گفت انجام پژوهش حاضر در جامعه شهری ضرورت می‌یابد.

ورزش به عنوان یک واقعیت اجتماعی با پدیده‌های اجتماعی دیگر، روابط متقابل برقرار می‌کند، کارکردهای خاص خود را در جامعه بر عهده می‌گیرد و کل ساختار جامعه و هر یک از ابعاد اجتماعی از حاصل و ثمره فعالیت‌های آن بهره‌برداری می‌نمایند. کارکرد اجتماعی تربیت‌بدنی و ورزش در توسعه و

تحکیم روابط انسانی، کارکردی زیربنایی و بنیادی است که در کل ساختار جامعه و روابط موجود بین اقشار و آحاد اجتماعی اثرات قابل توجهی بر جای می‌گذارد (آقاپور، ۱۳۸۱). ساختارها و فرایندهای ورزشی حاصل سازگاری و توافق و در نتیجه دارای ویژگی‌های فرهنگی و اجتماعی هستند. بازتاب خصلت فرهنگی و اجتماعی ورزش را می‌توان در نمونه‌های ورزشی خاص و نمودهای آن در ارتباط نزدیک با جامعه مشاهده کرد. ورزش به عنوان یکی از مظاهر فردی-اجتماعی، ضمن حفظ و بقای سلامت روحی و جسمی آحاد جامعه، جهت ایفای صحیح نقش‌های فردی، خانوادگی و اجتماعی حائز اهمیت است. ورزش علاوه بر این دارای منافع اجتماعی خرد تری مانند: افزایش حرمت و اعتماد به نفس، صاحب قدرت و اختیار شدن گروه‌های فاقد مزیت‌های اجتماعی، اصلاح و بهبود توانایی‌های اجتماع به پذیرش ابتکار و نوآوری، تقلیل در جرم، خرابکاری، تخلف و انحراف اجتماعی، افزایش وحدت اجتماعی و همکاری، گسترش هویت جمعی و افزایش همبستگی، تشویق بهترین بودن در جامعه، ایجاد اشتغال و درآمدهای جدید، افزایش تولید به وسیله افزایش سطح سلامت نیروی کار، بهبود و افزایش سلامت عمومی در جامعه و... تنها بخشی از کارکردهای ورزش در جامعه برشمرد. (پارسامهر، ۱۳۸۸: ۲۵). همچنان که از فواید اجتماعی ورزش بر می‌آید یکی از کارکردهای پنهان مشارکت ورزشی، ایجاد شبکه‌های دوستان و ایجاد پیوند و همبستگی بین افراد است که یکی از ابعاد سرمایه اجتماعی است (رحمانی فیروزجاه و همکاران، ۱۳۹۰: ۳۹). ورزش در حوزه مطالعات اجتماعی به عنوان پدیده اجتماعی که کنش متقابل مشارکت‌کنندگان اعم از ورزشکاران، مربیان، هواداران، و سازمان‌های اجتماعی درگیر را به همراه دارد؛ و همچنین به عنوان نوعی تولید دانش علمی در جهت تفسیر، فهم، تبیین الگوهای رفتار انسانی و حل مسائل اجتماعی قابل بررسی است. الیاس^۱ (۲۰۰۰) ورزش را کلید شناخت جوامع می‌داند و آن را مدخلی مناسب برای تحلیل در زمینه ساختارهای حاکم بر جوامع می‌پندارد. بنابراین، شناخت تأثیر متقابل ورزش در مناسبات و روابط اجتماعی، تکوین و گسترش حوزه جدید و نوپیدای جامعه شناسی ورزش را اجتناب‌ناپذیر می‌نماید (جوآنمرد و نوابخش، ۱۳۹۳: ۳۸). پاتنام مشهورترین نظریه پرداز سرمایه اجتماعی معتقد است که بیشتر ورزش‌ها با توجه به ماهیتشان فعالیتی ارتباطی محسوب شده و مشارکت در ورزش شامل شرکت آگاهانه افراد به صورت مشارکت‌کننده و تماشاچی میشود که با هم ارتباط متقابل دارند و در اثر این روابط متقابل پاداشهای اجتماعی میان آنها مبادله می‌شود. او سرمایه اجتماعی را به عنوان روابطی بین افراد که نشان دهنده ویژگی‌های خاصی از زندگی اجتماعی شامل شبکه‌ها، هنجارها و اعتماد متقابل و محصول فرعی از تعاملات اجتماعی که همکاریهای ناشی از این تعاملات را برای مشارکت‌کنندگان آسان تر و محتمل تر میسازد، تعریف می‌کند (پرکس^۲، ۲۰۰۷: ۳۸۰). پاتنام عضویت و مشارکت در گروه‌های دارای نظم افقی (مانند باشگاه‌های ورزشی، اتحادیه‌های

^۱ Elias

^۲ Perks

داوطلبانه و ... و شبکه های مشارکت مدنی را یکی از اشکال ضروری سرمایه اجتماعی می داند(شارع پور، ۱۳۸۵: ۱۶-۱۷).

اسکینر^۱ و همکاران (۲۰۰۸) در پژوهش خود با عنوان " توسعه از طریق ورزش: بنا نهادن سرمایه اجتماعی در مناطق محروم" نشان دادند افرادی که به صورت داوطلبانه در سازمان های ورزشی مشارکت دارند، از میزان اعتماد و تعاملات اجتماعی بالاتری برخوردارند. از نظر او، سرمایه اجتماعی موجود در ورزش موجب افزایش اعتماد به نفس، گسترش ارتباطات اجتماعی و افزایش اخلاق گرایی و کاهش ناهنجاریهای اجتماعی می شود. همچنین بییرنات^۲ و همکاران(۲۰۲۰) در پژوهشی به بررسی اینکه آیا باشگاه های ورزشی به ذخیره شدن سرمایه اجتماعی منطقه ای کمک می کنند؟ پرداختند. آنها به این نتیجه رسیدند که در افراد بالای ۱۹ سال لهستانی، در سطح منطقه ای، فعالیت های ورزشی سرمایه اجتماعی را بهبود می بخشد. این نشان می دهد که باشگاه های ورزشی و حداقل برخی از انواع زیرساخت های ورزشی می توانند ابزاری معتبر برای سیاست های اجتماعی با هدف بهبود مشارکت اجتماعی ایجاد کنند. بنابراین، از آنجا که ورزش از پتانسیل توانمندسازی اجتماعی بالایی برخوردار است، پرداختن به ورزش در شکل گیری سرمایه اجتماعی یکی از مسائل مهم اجتماع امروزی به نظر می رسد که این پژوهش درصدد رواسازی ابزاری برای سنجش شاخص های موثر بر توسعه سرمایه اجتماعی از طریق ورزش است.

جمعی از جامعه شناسان، ورزش را شیوه ای به منظور کنش و واکنش های افراد تصور کرده اند و آن را در پرورش شخصیت، اعتدال روانی، خویشتن داری، درونی کردن هنجارهای مدارا، مهار تدریجی رفتارهای پرخاشگرانه و تنظیم خشونت مفید می دانند. در هر حال، حوزه جامعه شناسی ورزش ضمن تأکید بر نقش و کارکرد ورزش در زندگی اجتماعی، آن را مدلی برای شناخت ساختارهای اجتماعی و فرهنگی و مدخلی به منظور تحلیل این ساختارها می پندارند و غنی سازی اوقات فراغت، انتقال ارزش ها، کاهش آسیب های اجتماعی و افزایش سرمایه اجتماعی را از دیگر کارکردهای اجتماعی ورزش در جامعه معاصر می دانند(خداداد کاشی و کریم نیا، ۱۳۹۵: ۴۷). در این مورد لیکر تصریح می دارد که از مهم ترین ویژگی های ورزش در اوقات فراغت انجام برنامه های گروهی و دسته جمعی است که خود عاملی برای درمان انزوا طلبی و رشد شخصیت اجتماعی در جوامع شهری می باشد. در واقع فعالیت جسمانی ابزاری است که از طریق آن نگرش های ارزشمند فرهنگی، شخصی، اجتماعی و رفتارها می توانند به دیگر اجزای زندگی اجتماعی راه یابند (لیکر^۳، ۱۳۸۴: ۳۷). در این زمینه ژو و کاپلنیدو^۴ (۲۰۱۸) در پژوهش خود با عنوان «ایجاد سرمایه اجتماعی از طریق مشارکت در رویداد ورزشی: کشف اثرات اجتماعی رویداد

¹ Skinner

² Biernat

³ Laker

⁴ Zhou & Kaplanidou

های ورزش مشارکتی بر جامعه شهری» به این نتیجه رسیدند که از مشارکت در رویداد ورزشی چهار برآیند سرمایه اجتماعی مشخص می شود: نگرش و رفتار های حمایتی، تاثیر مثبت بر دیگران، رفتار های حامی مسائل اجتماعی، و افزایش روزانه اجتماعی شدن و تعاملات اجتماعی. این پژوهش بینشی را توسعه می دهد که چگونه سرمایه اجتماعی که از مشارکت در ورزش حاصل می شود که می تواند منجر به توسعه محله (جامعه) در طولانی مدت گردد. همچنین مولایی فرد پيله رود و همکارانش (۱۳۹۸) در تحقیقی به تحلیل اثر مشارکت ورزشی بر سرمایه اجتماعی مبتنی بر نقش واسطه ای رسانه و قابلیت تعاملی افراد پرداختند. نتایج نشان داد که مشارکت ورزشی دارای اثر مستقیم و معنی داری بر مشارکت رسانه ای، قابلیت تعاملی و سرمایه اجتماعی بود.

به دلیل آنکه عنصر فرهنگی و اجتماعی زندگی جمعی در عصر حاضر در معرض خطر و کمرنگ شدن قرار گرفته است و محققان در پی شناسایی عوامل تأثیرگذار بر تقویت این عناصر می باشند که پرداختن به ورزش می تواند یکی از عوامل مدنظر فوق باشد که اهمیت پژوهش حاضر را آشکار می نماید. شتاف^۱ و همکاران (۲۰۱۷) در پژوهشی به بررسی این موضوع می پردازند که آیا مشارکت ورزشی تأثیر علی در شکل گیری سرمایه اجتماعی در دوران نوجوانی دارد. نتایج نشان دادند که مشارکت منظم ورزش از طریق داوطلبانه، کمک به دوستان و مشارکت مدنی تأثیر مثبت بر سرمایه اجتماعی نوجوانان می گذارد. علاوه بر این، به نظر می رسد که این تأثیرات به طور عمده در کلوپ های ورزشی (بر خلاف سایر قالب های سازمانی) توسعه می یابد.

با بررسی های به عمل آمده در عصر حاضر، ورزش و پرداختن به ورزش نمونه ای از پدیده های اجتماعی است که به نظر می رسد در عین حال که سرمایه اجتماعی موجود در جامعه می تواند به توسعه ورزش کمک کند بلکه اقبال عمومی جامعه به ورزش و پرداختن به ورزش نیز می تواند از عوامل تقویت ابعاد سرمایه اجتماعی مثل: وفاق اجتماعی و همبستگی اجتماعی بالا، روحیه انعطاف پذیری و تنوع طلبی، مشارکت مدنی بالا، اعتماد اجتماعی و... باشد که نشان از سلامت اجتماعی و روانی یک جامعه می تواند باشد. لذا لازم است در کشور ما نیز نقش ورزش و فعالیت بدنی و تفریحات سالم بر توسعه عوامل فردی و اجتماعی، سرمایه اجتماعی مورد ارزیابی قرار گیرد. پس با توجه به کارکردها و آثار سرمایه اجتماعی در یک جامعه از یک سو و کاهش آن در ایران و گسترش اقبال عمومی به مشارکت ورزشی در سطوح مختلف آن (تفریحی تا حرفه ای) در دهه اخیر و همچنین با توجه به عدم دستیابی محقق بعد از جست و جو به یک ابزار استاندارد برای بررسی "عوامل موثر بر توسعه سرمایه اجتماعی از طریق ورزش در جامعه" و از آنجایی که یک ابزار کاربردی در جهت شناخت شاخص های موثر بر توسعه سرمایه اجتماعی از طریق ورزش می تواند به مسئولین سازمان ها و جوامع در شهرها در جهت شناسایی شاخص های موثر بر توسعه سرمایه اجتماعی کمک نماید، انجام پژوهش حاضر ضروری به نظر می رسد و لذا این

¹ Schüttoff

پژوهش درصدد رواسازی ابزار سنجش شاخص های موثر بر توسعه سرمایه اجتماعی از طریق ورزش می باشد.

روش شناسی پژوهش

تحقیق حاضر به لحاظ هدف از نوع تحقیقات کاربردی و به لحاظ نوع جنس داده ها از نوع ترکیبی (کمی و کیفی) و به لحاظ روش تجزیه و تحلیل داده ها از نوع توصیفی-تحلیلی بصورت اکتشافی و به لحاظ زمان انجام تحقیق از نوع حال نگر می باشد که جمع آوری اطلاعات به صورت میدانی انجام شد. جامعه آماری این پژوهش در بخش کیفی شامل ۲۰ خبره از اساتید دانشگاهی با دارا بودن مدرک دکتری مدیریت ورزشی و جامعه شناسی با داشتن سابقه تدریس حداقل ۶ سال و پژوهش در زمینه ورزش و سرمایه اجتماعی بود که اقدام به شناسایی شاخص های موثر بر توسعه سرمایه اجتماعی از طریق ورزش در جامعه شهری نمودند و جامعه آماری در بخش کمی پژوهش حاضر شامل کلیه اعضای هیات علمی رشته مدیریت ورزشی دانشگاه های کشور می باشند که بر اساس جستجو و برآورد محقق، این میزان در سال ۱۳۹۷، از ۲۷۰ نفر بود که پس از شناسایی و تبیین شاخص های موثر بر توسعه سرمایه اجتماعی از طریق ورزش در جامعه شهری (در بخش کیفی) عوامل موثر را اولویت بندی کردند. تعداد نمونه ها در بخش کیفی این پژوهش با استفاده از روش نمونه گیری هدفمند انتخاب گردید. افراد انتخاب شده (۲۰ نفر) افرادی بودند که معیارهای مورد نظر محقق را چون برخورداری از مدرک تحصیلی دکتری، برای انتخاب بعنوان نمونه آماری داشته و همچنین درک عمیقی از موضوع مورد مطالعه داشتند. نمونه گیری از جامعه محدود اتفاق افتاد و نمونه گیری تا مرحله اشباع صورت گرفت و محتوای مصاحبه ها تحلیل شد و تا زمانی که اطلاعات جدید در مصاحبه ها دریافت می شد، فرآیند مصاحبه و تحلیل داده ها ادامه یافت که در مجموع با ۲۰ نفر از اساتید و خبرگان مدیریت و جامعه شناسی ورزشی مصاحبه شد. حجم نمونه در بخش کمی پژوهش بر اساس جدول مورگان و جرسی برابر ۱۵۵ نفر تعیین و نمونه گیری به صورت تصادفی ساده به انجام رسید که برای اطمینان از بازگشت پرسشنامه ها و حذف پرسشنامه های ناقص، تعداد ۱۷۰ پرسشنامه بین نمونه ها توزیع که از این بین ۱۵۵ پرسشنامه سالم و کامل در تحقیق مورد استفاده قرار گرفت.

ابزار جمع آوری داده های پژوهش در بخش کیفی مصاحبه های عمیق نیمه ساختار یافته با نخبگان و در بخش کمی پرسشنامه پژوهشگر ساخته مشتمل بر ۱۰۹ سؤال و ۶ مولفه می باشد که حاصل از مصاحبه در بخش کیفی بود. مولفه های این پرسشنامه عبارتند از عوامل مولفه انجمن های داوطلبی (دانشگاه ها، جامعه) شامل ۲۱ سوال، مولفه مشارکت ورزشی (ورزش دانش آموزی، دانشگاهی، همگانی و محلات) شامل ۴۶ سوال، مولفه کانون هواداران تیم های ورزشی شامل ۱۲ سوال، مولفه ورزش قهرمانی (ملی، بین المللی) شامل ۱۱ سوال، مولفه رسانه های ورزشی شامل ۱۰ سوال، مولفه ورزش های آیینی (زورخانه، بومی محلی و کشتی پهلوانی) شامل ۹ سوال می باشد که برای هر بعد سؤالاتی طراحی شد.

لازم به ذکر است که مقیاس اندازه گیری در این پرسشنامه طیف لیکرت پنج گزینه ای (از کاملاً مخالفم نمره ۱ تا کاملاً موافقم نمره ۵) بود. جهت بررسی روایی ابزار پژوهش از روایی صوری و محتوایی و روایی همگرا و واگرا و جهت بررسی پایایی ابزار از ضریب آلفای کرونباخ و گاتمن استفاده شد که در سطح بالایی مورد تایید قرار گرفت. جهت تجزیه و تحلیل داده ها و پاسخ به فرضیات تحقیق از روش های آمار توصیفی و روش های آمار استنباطی (تحلیل عاملی تاییدی، اکتشافی، بارتلت، KMO و ...) با کمک نرم افزار SPSS نسخه ۲۱ و LISREL نسخه ۸/۸، استفاده شد.

روایی و پایایی ابزار

روایی همگرا

یکی از معیارهای که بررسی مدل اندازه گیری می پردازد روایی همگراست که همبستگی هر متغیر را با سوالاتش می سنجد. این معیار از آن جهت مهم است که می توان با استفاده از آن فهمید که آیا سوالات به درستی براساس هدف مورد نظر طراحی شده اند یا خیر.

یکی از معیارهای متداول که روایی همگرا را مورد بررسی قرار میدهد شاخص AVE است. شاخص AVE نشان دهنده میانگین واریانس اشتراک گذاشته شده بین هر متغیر با سوالات خود می باشد. به بیانی دیگر این شاخص میزان همبستگی یک متغیر با سوالات خود را نشان می دهد که هرچه این همبستگی بیشتر باشد، برازش نیز بیشتر است. لازم به ذکر است که فورنل و لارکر^۱ (۱۹۸۱) این شاخص را ارایه کردند. آنان ضرایب بالاتر از ۰/۵ را به عنوان حداقل مقدار قابل قبول برای این شاخص گزارش کردند (آذر و همکاران ۱۳۹۱). نتایج این شاخص برای متغیرهای پژوهش در جدول ۱ بیان شده اند:

جدول ۱. ضریب AVE برای متغیرهای برون زا

متغیر	مقدار اشتراک	متغیر	مقدار اشتراک
انجمن های داوطلبی	۰/۶۳۴	ورزش قهرمانی	۰/۶۸۷
مشارکت ورزشی	۰/۵۵۹	رسانه های ورزشی	۰/۶۵۳
کانون هواداران	۰/۵۹۱	ورزش آیینی	۰/۵۷۶

باتوجه به جدول ۱ برای تمامی ۶ متغیر برونزا مقدار AVE بیشتر از ۰/۵ می باشد.

روایی واگرا

معیار دیگری که برای بررسی مدل های اندازه گیری حائز اهمیت می باشد، روایی واگراست که دو موضوع را پوشش می دهد: (۱) مقایسه میزان همبستگی بین گویند های یک متغیر با آن متغیر در مقابل

¹Fornell & Larcker

همبستگی آن گویه ها با متغیرهای دیگر. (۲) مقایسه میزان همبستگی یک متغیر با گویه هایش در مقابل همبستگی آن متغیر با سایر متغیرها.

برای بررسی حالت (۱) میزان همبستگی بین سوالات یک متغیر با آن متغیر و میزان همبستگی بین سوالات یک متغیر با متغیرهای دیگر مقایسه می شود. در صورتی که میزان همبستگی هر سوال با متغیر هدف بیش از میزان همبستگی با سایر متغیرهای باشد آنگاه این روایی مدل قابل قبول می باشد. به همین منظور همبستگی سوالات را با متغیرهای پژوهش در جدول آورده شده است. اما به دلیل زیاد بودن سوالات برخی از متغیرها ابتدا از تحلیل مولفه اصلی برای کاهش داده ها استفاده شد. تحلیل مولفه های اصلی در تعریف ریاضی یک تبدیل خطی متعامد است که داده ها را به دستگاه مختصات جدید می برد به طوری که بزرگترین واریانس داده بر روی اولین محور مختصات، دومین بزرگترین واریانس بر روی دومین محور مختصات قرار می گیرد و همین طور برای بقیه. تحلیل مولفه اصلی می تواند برای کاهش داده ها انجام گیرد به طوری که تقریباً کل واریانس داده ها را حفظ نماید. نتایج تحلیل مولفه اصلی در جدول ۲ بیان شده اند:

جدول ۲. تحلیل مولفه اصلی برای متغیرها

متغیرها	مولفه ها	شماره گذاری	میزان واریانس بیان شده	درصد تجمعی واریانس
تجربن های داوطلبی	مولفه اول	۱	۰/۶۸	۶۸
	مولفه دوم	۲	۰/۱۶	۸۴
	مولفه سوم	۳	۰/۰۷	۹۱
	مولفه چهارم	۴	۰/۰۵	۹۶
	مولفه پنجم	۵	۰/۰۳	۹۹
مشارکت ورزشی	مولفه اول	۶	۰/۵۶	۵۶
	مولفه دوم	۷	۰/۱۹	۷۵
	مولفه سوم	۸	۰/۱۰	۸۵
	مولفه چهارم	۹	۰/۰۶	۹۱
	مولفه پنجم	۱۰	۰/۰۳	۹۴
	مولفه ششم	۱۱	۰/۰۲	۹۶
	مولفه هفتم	۱۲	۰/۰۱۵	۹۷/۵
کلون هواداران	مولفه اول	۱۳	۰/۷۱	۷۱
	مولفه دوم	۱۴	۰/۱۵	۸۶
	مولفه سوم	۱۵	۰/۰۸	۹۴
	مولفه چهارم	۱۶	۰/۰۴	۹۸
	مولفه اول	۱۷	۰/۷۴	۷۴
تجربن های ورزشی	مولفه دوم	۱۸	۰/۱۲	۸۶
	مولفه سوم	۱۹	۰/۰۶	۹۱

۹۵	۰/۰۳	۲۰	مولفه چهارم	رسانه ورزشی
۹۷	۰/۰۲	۲۱	مولفه پنجم	
۸۶	۰/۸۶	۲۲	مولفه اول	
۹۷	۰/۱۱	۲۳	مولفه دوم	
۹۹	۰/۰۲	۲۴	مولفه سوم	
۶۱	۰/۶۱	۲۵	مولفه اول	ورزش های آبی
۸۳	۰/۲۲	۲۶	مولفه دوم	
۹۴	۰/۱۱	۲۷	مولفه سوم	
۹۸	۰/۰۴	۲۸	مولفه چهارم	

پس از انجام تحلیل مولفه های اصلی میزان همبستگی های مولفه های مختلف با متغیرها در جدول زیر آورده شده است:

جدول ۳. همبستگی مولفه ها با متغیرهای پژوهش

شماره مولفه	انجمن داوطلبی	مشارکت ورزشی	کانون هواداران	ورزش قهرمانی	رسانه ورزشی	ورزش آبی
۱	۰/۷۲۱	۰/۱۱۵	۰/۴۰۳	۰/۰۲۲	۰/۰۵۶	۰/۲۱۳
۲	۰/۶۸۹	۰/۲۶۱	۰/۲۱۸	۰/۲۳۱	۰/۱۲۱	۰/۳۱۹
۳	-۰/۷۴۱	-۰/۰۶۴	-۰/۰۹۶	-۰/۳۱۵	-۰/۲۶۱	-۰/۰۸۳
۴	۰/۶۱۴	۰/۳۴۱	۰/۱۷۶	۰/۲۰۴	۰/۳۱۹	۰/۲۶۱
۵	-۰/۷۶۰	-۰/۲۳۰	-۰/۲۱۴	-۰/۰۹۴	-۰/۱۲۱	-۰/۲۱۵
۶	-۰/۰۳۴	-۰/۸۳۱	-۰/۲۵۱	-۰/۲۱۹	-۰/۲۱۷	-۰/۲۱۶
۷	۰/۱۱۲	۰/۶۳۲	۰/۰۸۴	۰/۲۰۳	۰/۱۵۴	۰/۳۱۲
۸	-۰/۰۱۸	-۰/۷۵۶	-۰/۱۵۲	-۰/۱۷۸	-۰/۰۸۶	-۰/۲۱۹
۹	۰/۲۳	۰/۵۹۸	۰/۱۸۸	۰/۱۹۶	۰/۰۹۳	۰/۲۴۸
۱۰	-۰/۱۶۰	-۰/۸۰۲	-۰/۱۳۳	-۰/۳۴۵	-۰/۲۴۳	-۰/۲۱۹
۱۱	۰/۰۸	۰/۷۱۲	۰/۰۴۹	۰/۳۱۱	۰/۲۱۵	۰/۲۱۷
۱۲	۰/۰۳۶	۰/۶۴۹	۰/۲۱۲	۰/۲۳۱	۰/۳۱۹	۰/۰۶۲
۱۳	۰/۱۱۲	۰/۰۶۱	۰/۷۱۴	۰/۰۴۹	۰/۴۰۸	۰/۱۵۷
۱۴	-۰/۰۸۶	-۰/۲۵۴	-۰/۶۸۴	-۰/۲۱۴	-۰/۳۶۲	-۰/۳۲۱
۱۵	۰/۰۷۵	۰/۰۶۴	۰/۵۹۲	۰/۰۵۶	۰/۰۸۵	۰/۱۷۶
۱۶	۰/۱۵۳	۰/۳۰۱	۰/۸۱۴	۰/۱۲۳	۰/۲۰۸	۰/۱۱۴
۱۷	۰/۰۹۶	۰/۱۹۸	۰/۴۰۹	۰/۶۱۵	۰/۳۱۶	۰/۰۳۸
۱۸	۰/۲۶	۰/۱۳۵	۰/۳۱۵	۰/۷۲۲	۰/۴۵۶	۰/۳۱۷
۱۹	-۰/۳۱	-۰/۰۷۶	-۰/۲۴۸	-۰/۸۱۰	-۰/۰۵۶	-۰/۰۴۵
۲۰	۰/۱۱۹	۰/۰۴۳	۰/۱۱۲	۰/۵۶۱	۰/۱۵۴	۰/۱۷۸
۲۱	۰/۳۳۰	۰/۱۸۴	۰/۱۰۲	۰/۷۳۵	۰/۲۱۵	۰/۳۴۱

۰/۱۴۸	۰/۸۶۰	۰/۲۵۱	۰/۱۴۳	۰/۲۶۴	۰/۱۹	۲۲
-۰/۲۴۶	-۰/۸۳۶	-۰/۰۶۳	-۰/۰۸۶	-۰/۱۴۹	-۰/۲۴	۲۳
۰/۳۱۷	۰/۶۱۳	۰/۱۱۲	۰/۱۶۵	۰/۲۱۸	۰/۰۸۶	۲۴
-۰/۸۱	-۰/۰۵۱	-۰/۲۵۱	-۰/۱۴۲	-۰/۰۳۸	-۰/۱۸۱	۲۵
-۰/۷۸۳	-۰/۲۳۱	-۰/۳۰۱	-۰/۰۷۶	-۰/۳۷۶	-۰/۲۹	۲۶
۰/۶۴۹	۰/۱۴۳	۰/۳۴۲	۰/۴۱۶	۰/۲۹۶	۰/۱۴۳	۲۷
۰/۶۵۲	۰/۰۷۵	۰/۰۴۶	۰/۲۵۰	۰/۴۱۲	۰/۰۷۵	۲۸

با توجه به جدول فوق می توان گفت که همبستگی هر یک از مولفه نسبت به متغیر خود بیش از همبستگی آنها با دیگر مولفه ها می باشد.

برای بررسی حالت (۲) معمولا از روش فورنل و لارکر برای بررسی روایی و اگر استفاده می شود. آنها ماتریس را پیشنهاد کردن که این ماتریس مشابه ماتریس ضریب همبستگی می باشد با این تفاوت که مقادیر روی قطر اصلی این ماتریس حاوی جذر مقادیر AVE مربوط به هر یک از متغیرهای برون زا می باشد. ماتریس فورنل و لارکر برای بررسی روایی و اگر در جدول ۴ آورده شده است:

جدول ۴. ماتریس فورنل و لارکر

ورزش آیینی	رسانه ورزشی	ورزش قهرمانی	کانون هواداران	مشارکت ورزشی	انجمن داوطلبی	
-	-	-	-	-	۰/۷۹۶	انجمن داوطلبی
-	-	-	-	۰/۷۴۸	۰/۵۲۱	مشارکت ورزشی
-	-	-	۰/۷۶۹	۰/۵۶۱	۰/۴۲۹	کانون هواداران
-	-	۰/۸۲۹	۰/۶۴۱	۰/۲۹۶	۰/۳۸۵	ورزش قهرمانی
-	۰/۸۰۱	۰/۴۸۹	۰/۵۱۳	۰/۴۱۵	۰/۶۱۲	رسانه ورزشی
۰/۷۵۹	۰/۵۴۳	۰/۳۴۶	۰/۴۸۶	۰/۳۹۴	۰/۳۷۵	ورزش آیینی

همانطور که در جدول فوق مشاهده می شود، مقدار جذر AVE هر متغیر از مقدار همبستگی آن با دیگر متغیرها بیشتر می باشد. از این رو می توان گفت که متغیرهای پژوهش، تعامل بیشتری با شاخص های خود دارند تا با متغیرهای دیگر بنابراین روایی و اگر مدل در حد قابل قبولی می باشد.

پایایی ابزار

دو شاخص از شاخص های که به بررسی پایایی می پردازند، ضرایب آلفای کرونباخ و گاتمن هستند. ضریب آلفای کرونباخ یک شاخص سنتی جهت بررسی همسانی درونی است. ضرایب بالاتر از ۰/۷ برای این شاخص نشان از همسانی درونی سازه ها دارد (داوری و رضازاده ۱۳۹۲). ضریب گاتمن ضریبی مشابه ضریب آلفای کرونباخ می باشد که بر پایه روش دو نیمه کردن ابزار سنجش بدست می آید و به طور

مشابه ضرایب بالاتر از ۰/۷ برای این شاخص نشان از پایایی مطلوب داده ها می باشد. جزئیات این دو شاخص برای متغیرهای پژوهش در جدول ۵ بیان شده اند:

جدول ۵. ضرایب آلفای کرونباخ و گاتمن برای سازه های توسعه سرمایه اجتماعی

متغیرها	آلفای کرونباخ	ضریب گاتمن
انجمن های داوطلبی	۰/۸۴۰	۰/۸۱۹
مشارکت ورزشی	۰/۸۱۲	۰/۷۹۷
کانون هواداران	۰/۷۶۳	۰/۸۰۱
ورزش قهرمانی	۰/۸۷۱	۰/۸۲۱
رسانه های ورزشی	۰/۸۵۶	۰/۸۴۶
ورزش آیینی	۰/۸۶۰	۰/۸۸۳
توسعه سرمایه اجتماعی	۰/۸۵۴	۰/۸۲۰

نتایج جدول ۵ نشان می دهند که پایایی شاخص در خصوص تمامی سازه ها وجود دارد زیرا تمامی ضرایب بالاتر از ۰/۷ می باشند.

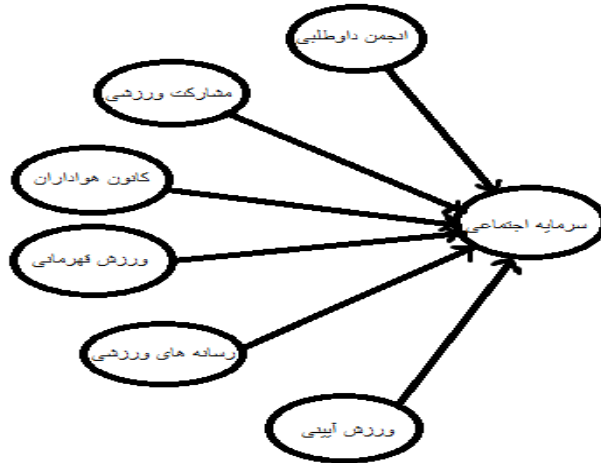
یافته های تحقیق

یافته های توصیفی نشان داد که از بین ۱۵۵ نفر نمونه، بیشترین فراوانی ۱۰۶ نفر از افراد نمونه (با ۶۸/۳۹ درصد) مرد بودند. بیشترین فراوانی ۴۸ نفر (۳۰/۹۶ درصد) بین ۵۱-۵۵ سال سن دارند. ۳۲ نفر از افراد نمونه (۲۰/۶۵ درصد) مجرد و ۱۲۳ نفر (۷۹/۳۵ درصد) متاهل می باشند. بیشترین فراوانی ۵۲ نفر (۳۳/۵۵ درصد) بین ۱۱-۱۵ سال سابقه کار داشته اند.

فرایند کدگذاری معمولاً شرایطی رو به وجود می آورد که با استفاده از آن می توان داده های خام را به مفاهیم نظری توسعه داد. در طی فرایند کدگذاری مقوله ها از مصاحبه ها پیدا شده و بیان شده اند. کدگذاری در دو مرحله صورت گرفت (۱) کدگذاری باز و (۲) کدگذاری محوری. یافته های حاصل از مصاحبه با خبرگان در بخش کیفی نشان داد که شاخص های شناسایی شده موثر بر توسعه سرمایه اجتماعی از طریق ورزش در جامعه شهری عبارتند از شاخص انجمن های داوطلبی (دانشگاه ها، جامعه)، شاخص مشارکت ورزشی (ورزش دانش آموزی، دانشگاهی، همگانی و محلات)، شاخص کانون هواداران تیم های ورزشی، شاخص ورزش قهرمانی (ملی، بین المللی)، شاخص رسانه های ورزشی و شاخص ورزش های آیینی (زورخانه، بومی محلی و کشتی پهلوانی).

به منظور آزمون فرضیه های مطرح شده در این پژوهش در این بخش به مدلسازی معادله ساختاری پرداخته شد که ابتدا با استفاده از نرم افزار، تحلیل عاملی تاییدی که همان مدل اندازه گیری است را اجرا

و پس از اصلاح مدل اندازه‌گیری به تعیین مدل ساختاری اقدام شد. شکل ۱ مدل مفهومی مورد بررسی در این بخش را نشان می‌دهد:

شکل ۱. نمودار مفهومی پژوهش

مدل اندازه‌گیری متغیر انجمن‌های داوطلبی

لازم است قبل از مدل اندازه‌گیری متغیرهای مختلف به بررسی کفایت نمونه‌گیری پرداخته شود که این مهم با استفاده از شاخص KMO قابل دسترسی است، همچنین استفاده از آزمون بارتلت به منظور آزمون مناسبت ساختار داده‌ها (همبستگی لازم بین داده‌ها) برای تحلیل عاملی اکتشافی اجتناب‌ناپذیر است (جدول ۶):

جدول ۶. شاخص KMO و آزمون کرویت بارتلت برای متغیر انجمن‌های داوطلبی

شاخص کایزر مایر اولکین	۰/۷۱۲
تقریبی از آماره کای دو	۱۰۵۵/۸۶
آزمون بارتلت	۲۱۰
سطح معنی داری	۰/۰۰۱

بر اساس جدول ۶ می‌توان گفت که میزان شاخص KMO بالاتر از $0/6$ بوده و به این ترتیب کفایت نمونه‌گیری برای انجام تحلیل عاملی اکتشافی وجود دارد، همچنین میزان سطح معنی داری آماره بارتلت کمتر از پنج صدم می‌باشد که بیانگر مناسب بودن ساختار داده‌ها برای انجام تحلیل عاملی اکتشافی است، به این معنا که وجود ارتباط مناسب بین ساختار داده‌ها تأیید می‌شود.

حال به بررسی روابط بین متغیرهای مشاهده شده (گویه‌های پرسش‌نامه) با متغیر مکنون پرداخته می‌شود، که نتایج بارهای عاملی آن در جدول ۷ آورده شده است.

جدول ۷. بارهای عاملی گویه‌های متغیر انجمن‌های داوطلبی

سطح معنی داری	نسبت بحرانی	بارهای عاملی	گویه‌ها
***	۱۱/۷۸	۰/۵۶	افراد در شبکه‌های اجتماعی غیر رسمی (تیم‌های ورزشی، انجمن‌های داوطلبی) به لحاظ وجود هنجارهای مشترک بیشتر احساس امنیت می‌کنند.
***	۲۰/۱۶	۰/۸۷	در درون گروه‌های اجتماعی (انجمن‌های داوطلبی) هنجارهایی وجود دارند که باعث تقویت اعتماد و تسهیل همکاری می‌شود.
***	۱۸/۴۶	۰/۷۷	نهادهای مردم محور، (انجمن‌های داوطلبی و اجتماعات محلی) با توجه به عدم متمرکز بودن آنها، رفتارهای جدید ایجاد کرده و آنها را نهادینه می‌کنند.
***	۲۴/۸	۰/۹۲	انجمن‌های داوطلبی در دانشگاه‌ها و در سطح جامعه، مشارکت در پایین (مشارکت مردم محور) را گسترش می‌دهد.
***	۶/۴۸	۰/۳۱	روابط شخصی که از طریق مشارکت و عضویت در انجمن‌های داوطلبی ورزشی ایجاد می‌شود، برای توسعه هنجارهای تعامل یافته و تعمیم یافته دارای انرژی بلقوه‌ای است.
***	۱۳/۵۵	۰/۶۱	مشارکت و عضویت در انجمن‌های داوطلبی ورزشی را با توجه به فراهم نمودن زمینه‌های افزایش ارتباطات اجتماعی، کسب مهارت‌های اجتماعی و شکل‌گیری هویت اجتماعی می‌توان از عوامل تاثیرگذار بر توسعه سرمایه اجتماعی دانست.
***	۶/۴۵	۰/۳۱	یکی از شرایط حفظ و تولید سرمایه اجتماعی، مشارکت در ورزش و انجمن‌های داوطلبی ورزشی می‌باشد.
***	۱۳/۵۵	۰/۶۱	عضویت و مشارکت داوطلبانه در گروه‌های اجتماعی (رسمی - غیر رسمی) می‌تواند احتمال مشارکت در دیگر انواع فعالیت‌های اجتماعی را در جامعه افزایش دهد یا برعکس (رابطه دوسویه).
***	۹/۲	۰/۴۵	داشتن شبکه‌های اجتماعی غیر رسمی مانند دوستان و خانواده که برای افراد نقش حمایتی و امنیتی دارند به مشارکت بیشتر افراد در فعالیت‌های داوطلبانه منجر می‌شود و یا برعکس (رابطه دوسویه).
***	۱۱/۹۸	۰/۵۷	ورزش و عضویت در انجمن‌های داوطلبانه ورزشی منبع احساس هویت، تعلق، غرور و برخورداری از روابط اجتماعی است.
***	۱۱/۲۲	۰/۵۲	سرمایه اجتماعی به اختصار، محصول حضور فعال و پرشور افراد در نهاد‌های داوطلبی ورزشی است که هر چقدر این کانون‌های اجتماعی در جامعه بیشتر باشد به رشد اجتماعی و توسعه پایدار جامعه کمک می‌شود.
***	۱۶/۵۴	۰/۶۷	حضور در رویدادهای ورزش همگانی مانند همایش‌های عمومی (پیاده روی و دوی همگانی، کوهپیمایی، فعالیت‌های تفریحی اوقات فراغت خانوادگی) می‌تواند سبب افزایش اعتماد اجتماعی، فعالیت‌های داوطلبانه و خیرخواهانه، تحکیم روابط و برقراری ارتباط بین افراد و در نهایت ارتقاء سرمایه اجتماعی شود.

***	۱۹/۵۹	۰/۸۱	جوامعی از نظر سرمایه اجتماعی غنی هستند که دارای شبکه های مترکبم اجتماعی و فرهنگی در قالب گروه های ورزش محلی و انجمن های داوطلبی ورزشی باشند.
***	۱۲/۵۲	۰/۵۷	انجمن های داوطلبی ورزشی باعث افزایش اعتماد اجتماعی و دیگر هنجارهای عمل متقابل می شوند.
-	۱/۹۴	۰/۱۲	انجمن های داوطلبی (به عنوان پایگاه و نهادهای اجتماعی) با توجه به ماهیت داوطلبانه بودن خود، میزان اراده گرایی و میل به مشارکت های اجتماعی در میان شهروندان یک جامعه را افزایش می دهد.
***	۱۵/۱۶	۰/۷۳	شهروندانی که عضو انجمن ها و گروه های اجتماعی (انجمن های داوطلبی ورزشی) هستند، پتانسیل کنش و همکاری جمعی نهادینه شده و تاثیرگذاری بر روند های اجتماعی در جامعه را به نمایش می گذارند.
***	۲۱/۴۹	۰/۹۳	در انجمن های داوطلبی به عنوان یکی از عناصر اصلی سرمایه اجتماعی، افراد از طریق دامنه وسیعی از تماس های ضروری و تعاملات اجتماعی، ظرفیتی را ایجاد می کنند که در بهبود و کارایی کارکرد زندگی اجتماعی - سیاسی افراد نقش اساسی دارد.
***	۱۳/۶۰	۰/۶۶	همکاری با نهادهای خیریه و داوطلبانه (انجمن های داوطلبی به عنوان یک پایگاه اجتماعی) بصورت مالی و فکری و صرف وقت، باعث تقویت سرمایه و هویت اجتماعی در وجود افراد شده و موجب کمتر شدن مشکلات اجتماعی جامعه می شود.
***	۸/۴۴	۰/۴۳	انجمن های داوطلبی (به عنوان یک پایگاه اجتماعی) که بر اساس یکسری اصول، ارزش ها و هنجارهای مشترک با نیت نوع دوستی و فعالیت های خیرخواهانه و داوطلبانه بنا نهاده شده است، به توسعه سرمایه اجتماعی کمک می کند.
***	۴/۵۸	۰/۲۴	عضویت و مشارکت در گروه های دارای نظم افقی (باشگاه های ورزشی، اتحادیه های داوطلبی و ...) یکی از اشکال ضروری سرمایه اجتماعی است.
***	۱۴/۳۹	۰/۶۸	مشارکت در ارتباطات مدنی (باشگاه های ورزشی) بر ایجاد جوامعی دموکراتیک تاثیر می گذارد.

*** سطح معنی داری کمتر از ۰/۰۰۱

با توجه به جدول ۷ و آماره نسبت بحرانی همه بارهای عاملی به غیر از بار عاملی گویه شماره ۱۵ معنادار شده اند، بنابراین در مدل نهایی گویه شماره ۱۵ از مدل حذف خواهد شد.

مدل اندازه گیری متغیر مشارکت ورزشی

جدول ۸. شاخص KMO و آزمون کرویت بارتلت برای متغیر مشارکت ورزشی

شاخص کایزر مایر اولکین	۰/۶۷۴
تقریبی از آماره کای دو	۵۵۱۶/۸۶
درجه آزادی	۱۲۲۵
سطح معنی داری	۰/۰۰۱

بر اساس جدول ۸ می توان نوشت که میزان شاخص KMO بالاتر از ۰/۶ بوده و به این ترتیب کفایت نمونه گیری برای انجام تحلیل عاملی اکتشافی وجود دارد، همچنین میزان سطح معنی داری آماره بارتلت کمتر از پنج صدم می باشد که بیانگر مناسب بودن ساختار داده ها برای انجام تحلیل عاملی اکتشافی است، به این معنا که وجود ارتباط مناسب بین ساختار داده ها تائید می شود. حال به بررسی روابط بین متغیرهای مشاهده شده (گویه‌های پرسش‌نامه) با متغیر مکنون پرداخته می شود، که نتایج بارهای عاملی آن در جدول ۹ آورده شده است:

جدول ۹. بارهای عاملی گویه های متغیر مشارکت ورزشی

شماره گویه ها	بارهای عاملی	نسبت بحرانی	سطح معنی داری
فعالیت های ورزشی (ورزش دانش آموزی، دانشگاهی، محلات و همگانی) در سطح سازمان یافته یا غیر سازمان یافته این قابلیت را دارند که می توانند باعث افزایش هنجارهایی نظیر اعتماد و تعامل متقابل در بین مردم شوند.	۰/۶۳	۱۴/۱۷	***
فعالیت های ورزشی (ورزش دانش آموزی، دانشگاهی، محلات و همگانی) در سطح سازمان یافته یا غیر سازمان یافته این قابلیت را دارند که می توانند باعث انگیزش، الهام بخشی و ایجاد روحیه اجتماعی شوند.	۰/۵۴	۱۱/۳۴	***
فعالیت های ورزشی (ورزش دانش آموزی، دانشگاهی، سلامتی و همگانی) می توانند به ایجاد روابط دوستانه و ارتباطات اجتماعی کمک نمایند.	۰/۴۸	۸/۲۳	***
فعالیت های ورزشی (ورزش دانش آموزی، دانشگاهی، سلامتی و همگانی) می توانند باعث ایجاد اعتماد بین گروه در شبکه های اجتماعی مختلف شوند.	۰/۷۲	۱۶/۵۳	***
فعالیت های ورزشی (ورزش دانش آموزی، دانشگاهی، سلامتی و همگانی) می توانند باعث تقویت هنجارهای مثبت اجتماعی شوند.	۰/۵۱	۱۰/۱۹	***
فعالیت های ورزشی (ورزش دانش آموزی، دانشگاهی، سلامتی و همگانی) می توانند باعث تقویت و تداوم اطمینان و اعتماد بین فردی شوند.	۰/۳۵	۶/۹۳	***
فعالیت های ورزشی (ورزش دانش آموزی، دانشگاهی، سلامتی و همگانی) می توانند باعث افزایش امنیت در محیط اجتماع شوند.	۰/۵۳	۱۱/۸۱	***

***	۱۴/۳۹	۰/۶۸	فعالیت های ورزشی (ورزش دانش آموزی، دانشگاهی، سلامتی و همگانی) می توانند باعث دستیابی آسانتر به اهداف مشترک در اجتماع شوند.
***	۱۴/۵۲	۰/۶۹	امنیت درک شده از محیط (همسایگی امن) با انجام مشارکت در فعالیت های بدنی و ورزشی در محلات و شهر مرتبط هستند.
***	۱۰/۵۹	۰/۵۲	مشارکت در ورزش با توجه به ماهیت فعالیتی و ارتباطی خود، باعث مبادله پاداش های اجتماعی میان افراد می شود.
***	۷/۶۲	۰/۳۹	مشارکت در ورزش باعث تحکیم روابط در شبکه های اجتماعی غیر رسمی (دوستان و خانواده) می شود.
***	۵/۵۳	۰/۲۸	یک رابطه دوسویه بین علاقمندی به مشارکت اجتماعی و تقویت توجه به فعالیت های فوق برنامه (فعالیت های ورزشی) در دوران نوجوانی و جوانی وجود دارد.
***	۴/۱۶	۰/۲۲	مشارکت ورزشی در جامعه (مدارس، دانشگاه و محلات) به عنوان زمینه موثری برای یادگیری ارزش ها و باورهای مورد قبول و کسب ویژگی های منش مطلوب محسوب می شود.
***	۳/۱۱	۰/۱۶	شبکه های اجتماعی مرتبط با ورزش در (مدارس و دانشگاه، محلات و ..) به خاطر برخورداری از نظام غیر متمرکز (برنامه ریزی از پایین به بالا و افقی) سبب بیشتر شدن مشارکت شهروندان در فعالیت های اجتماعی می شود.
***	۱۰/۱۷	۰/۶۳	در شبکه های اجتماعی مرتبط با ورزش در (مدارس، دانشگاه ها، محلات و ...) با تکیه عمده بر نقش افراد عضو (شهروندان)، باعث افزایش اعتماد آنها شده و مشارکت واقعی آن ها در عرصه فعالیت و اقدامات روزمره را منجر می شود.
***	۹/۳۴	۰/۵۴	یکی از بسترهای شبکه ای که سرمایه اجتماعی می تواند در آن تحقق عینی پیدا کند وجود باشگاه های ورزشی در محلات است.
***	۸/۲۳	۰/۴۸	توسعه ورزش در سطوح پایین تر و ابعاد ملموس زندگی شهری (محلات) باعث پیشگیری از جرایم محلی و ایجاد امنیت در بین ساکنان محله می شود.
***	۱۷/۵۳	۰/۷۲	ایجاد باشگاه های ورزشی در محلات (فضایی برای ورزش، تعاملات اجتماعی و گفتگوی محله ای) باعث ایجاد انگیزه و احساس اهمیت در شهروندان می شود.
***	۱۰/۱۸	۰/۵۱	توسعه هر چه بیشتر نهاد های (شبکه های) اجتماعی نظیر سازمان های محلی (ورزشگاه ها و باشگاه های ورزشی) در محلات و برآیند آن (پرورش ورزشکاران در رده ملی)، حس تعلق اجتماعی و هویت محلی و ملی را در سطح محله، شهر و کشور تقویت می کند.
-	۱/۴۶	۰/۱	استفاده از ورزش (مدارس، دانشگاه ها و محلات) می تواند یکی از راه حل های مناسب و موثر جهت حل مسائل از جمله کاهش جرم و ناهنجاری های اجتماعی باشد.
***	۲۶/۶۰	۰/۹۳	وجود تجهیزات و اماکن ورزشی در محلات، مشارکت در پایین (مشارکت مردم محور) را گسترش می دهد.
***	۱۶/۸۴	۰/۶۸	یکی از منابع تولید کننده سرمایه اجتماعی، شرکت در فعالیت های ورزشی یا به عبارتی مشارکت ورزشی است.

***	۹/۸۹	۰/۴۴	مشارکت دانش آموزی و دانشجویی در فعالیت های ورزشی-تفریحی فوق برنامه، زمینه های گسترش شبکه های ارتباطات و ارتباط بیشتر با جامعه را فراهم می کند.
***	۱۰/۴۵	۰/۴۸	ورزش در نهادهای اجتماعی (مدارس، دانشگاه ها و در سطح محلات) احساس تعلق جمعی (احساس "ما" بودن) را افزایش می دهد.
***	۱۲/۵۲	۰/۵۷	پذیرش هنجارها، اصول و ارزش های حاکم در ورزش از سوی مشارکت کنندگان، باعث تسهیل در پذیرش اصول، ارزش ها و هنجارهای اجتماعی در جامعه می شود.
***	۲۱/۴۹	۰/۹۳	یکی از کارکرد های پنهان مشارکت ورزشی، ایجاد شبکه های دوستان و ایجاد پیوند و همبستگی بین افراد در جوامع شهری است به عنوان یکی از ابعاد سرمایه اجتماعی است.
***	۱۳/۵۵	۰/۶۱	از مهمترین ویژگی های ورزش در اوقات فراغت، انجام فعالیت های ورزشی گروهی و دسته جمعی می باشد که این خود عاملی برای درمان انزوای و رشد شخصیت اجتماعی می باشد.
***	۱۱/۲۲	۰/۵۲	شرکت در ورزش و فعالیت های ورزشی از طریق ساخت شبکه های ارتباطی گسترده و تعهدات و انتظارات متقابل برای ورزشکاران بستر مناسبی برای بهبود سرمایه اجتماعی فراهم می کند.
***	۶/۴۸	۰/۳۱	شرکت در فعالیت های ورزشی افراد را در موقعیت های شبکه ای خاصی قرار می دهد که منابع ارتباط یا به عبارتی دارایی های ارتباطی آن ها را افزایش می دهد.
***	۱۰/۹۸	۰/۴۷	فعالیت های ورزشی باعث ایجاد نگرش فرهنگی، ادراک شخصی و رفتارهای متفاوت در افراد می شود، می تواند این رفتارها به دیگر اجزای زندگی اجتماعی راه یابد.
***	۶/۵۹	۰/۳۴	فعالیت های اجتماعی از قبیل ورزش یک حس هویت اجتماعی به افراد می دهد که از رفتارهای ناهنجار اجتماعی جلوگیری می کند.
-	۱/۸۵	۰/۱۱	توسعه هر چه بیشتر نهاد های (شبکه های) اجتماعی نظیر ورزشگاه ها و باشگاه های ورزشی در محلات منجر به مشارکت اجتماعی بیشتر مردم می شود.
***	۱۷/۹۵	۰/۷۸	مشارکت ورزشی باعث ایجاد ارتباطات دوستانه، اعتماد به دوستان، اعتماد به همسایگان، روابط همسایگی و انجام فعالیت های داوطلبانه در افراد مشارکت کننده می شود.
***	۶/۶۸	۰/۳۵	ورزش بیان کننده نظام فرهنگی-اجتماعی جامعه ای است که از بستر آن برخاسته است.
-	۱/۱۲	۰/۰۹	چگونگی گذران اوقات فراغت، بازتابی از سرمایه اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی هر جامعه است.
***	۸/۲۳	۰/۴۸	ورزش نقش مهمی در شکل گیری سرمایه اجتماعی دارد.
***	۱۲/۵۹	۰/۵۹	ورزش به عنوان بخش مهمی از زندگی برای کمک به هویت اجتماعی، حس تکامل، تعامل اجتماعی و سلامت در نظر گرفته می شود.
***	۵/۵۳	۰/۲۸	ورزش دانش آموزی و دانشگاهی با ایجاد تجارب غنی اجتماعی و آموزش رقابت و همکاری در روابط انسانی و مسئولیت اجتماعی می تواند به عنوان یک جریان آموزشی، مهارت های روانی و اجتماعی فرد را افزایش دهد.

***	۱۰/۱۹	۰/۵۱	مشارکت در ورزش از طریق افزایش اعتماد به نفس و افزایش اخلاق گرایي بر سرمایه اجتماعی تاثیر می گذارد.
***	۱۵/۱۷	۰/۶۳	مشارکت در ورزش و شبکه های اجتماعی ورزشی، آگاهانه شکل گرفته که افراد در آن با هم ارتباط متقابل داشته و در اثر این روابط متقابل پاداش های اجتماعی میان آنها مبادله می شود.
***	۱۶/۸۴	۰/۶۸	در ورزش دانش آموزی-دانشجویی، دانش آموزان و دانشجویان، اجتماعی شدن از طریق ورزش (مهارت های ارتباطی، تعاملات اجتماعی، اعتماد، پرورش و القای ارزش های اجتماعی و مسئولیت پذیری) را می آموزند.
***	۹/۸۹	۰/۴۴	غنی سازی اوقات فراغت، انتقال ارزش ها، کاهش آسیب های اجتماعی و افزایش سرمایه اجتماعی از کارکردهای اجتماعی مشارکت ورزشی در جامعه معاصر می باشند.
-	۱/۸۶	۰/۱۱	مصرف ورزش (تماشای ورزشی، مشارکت در ورزش، مصرف مجازی و مصرف کالاهای ورزشی) وسیله ای برای ارتقاء یکپارچگی اجتماعی، همکاری و تفاهم در بین و درون جوامع می باشد.
***	۹/۱۰	۰/۵۱	ورزش دانش آموزی و فعالیت های ورزشی، نیاز به تعامل که یک نیاز اجتماعی است، را برآورده می کند.
***	۲۱/۴۹	۰/۹۳	تعامل بین ورزش و تیم های ورزشی با ویژگی های خاص خود و محلات با توجه به وجود روابط متقابل و شبکه های اجتماعی میان افراد، ارزش ها و منافع مشترک، بستری برای مناسبی برای توسعه سرمایه اجتماعی ایجاد می کنند.
***	۱۷/۹۵	۰/۷۸	فعالیت های ورزشی (ورزش دانش آموزی، دانشگاهی، محلات و همگانی) در سطح سازمان یافته یا غیر سازمان یافته این قابلیت را دارند که می توانند باعث افزایش هنجارهایی نظیر اعتماد و تعامل متقابل در بین مردم شوند.

*** سطح معنی داری کمتر از ۰/۰۰۱

با توجه به جدول ۹ و آماره نسبت بحرانی همه بارهای عاملی به غیر از بار عاملی گویه های شماره ۲۰، ۳۲، ۳۵ و ۴۳ معنادار شده اند، بنابراین در مدل نهایی گویه های شماره ۲۰، ۳۲، ۳۵ و ۴۳ از مدل حذف خواهند شد.

مدل اندازه گیری متغیر کانون هواداران تیم های ورزشی

جدول ۱۰. شاخص KMO و آزمون کرویت بارلت برای متغیر کانون هواداران تیم های ورزشی

۰/۷۴۱	شاخص کایزر مایر اولکین	
۵۵۳/۵۴	تقریبی از آماره کای دو	
۶۶	درجه آزادی	
۰/۰۰۲	سطح معنی داری	

بر اساس جدول ۱۰ می توان گفت که میزان شاخص KMO بالاتر از ۰/۶ بوده و به این ترتیب کفایت نمونه گیری برای انجام تحلیل عاملی اکتشافی وجود دارد، همچنین میزان سطح معنی داری آماره بارتلت کمتر از پنج صدم می باشد که بیانگر مناسب بودن ساختار داده ها برای انجام تحلیل عاملی اکتشافی است، به این معنا که وجود ارتباط مناسب بین ساختار داده ها تأیید می شود. حال به بررسی روابط بین متغیرهای مشاهده شده (گویه های پرسش نامه) با متغیر مکنون پرداخته می شود، که نتایج بارهای عاملی آن در جدول ۱۱ آورده شده است.

جدول ۱۱. بارهای عاملی گویه های متغیر کانون هواداران تیم های ورزشی

گویه ها	بارهای عاملی	نسبت بحرانی	سطح معنی داری
کسانی که به شبکه های اجتماعی غیر رسمی مانند کانوهای هواداری تعلق خاطر بیشتری دارند، بیشتر مایلند وقت و پول خود را به انجام دادن فعالیت های داوطلبانه غیر ورزشی اختصاص دهند.	۰/۶۸	۱۶/۸۴	***
کانون های هواداران ورزشی در محلات و در سطح جامعه، مشارکت در پایین (مشارکت مردم محور) را گسترش می دهد.	۰/۴۴	۹/۸۹	***
کانون های هواداری ورزشی، انجمن های داوطلبی و باشگاه های ورزشی به مثابه قالب هایی هستند که کنش جمعی در آنها تبلور می یابد.	۰/۳۹	۷/۵۷	***
کانون هواداران ورزشی به عنوان بسترهای شبکه ای می باشند که سرمایه اجتماعی در آنها تحقق عینی پیدا می کند.	۰/۲۴	۴/۵۸	***
افرادی که به صورت داوطلبانه در سازمان های ورزشی (کانون هواداران و انجمن های داوطلبی) مشارکت دارند از میزان اعتماد اجتماعی بالاتری برخوردارند.	۰/۶۶	۱۳/۶۰	***
کانون های هواداری تیم های ورزشی به عنوان شبکه روابط اجتماعی و عضویت سازمانی، مجرای برای افزایش اعتماد، حمایت عاطفی، فیزیکی یا مالی می باشند.	۰/۵۹	۱۲/۰۸	***
کانون هواداران ورزشی تجارب مثبت، همکاری متقابل و رودرو، همکاری بده بستان و اعتماد را از طریق خلق شبکه های اجتماعی گسترش می دهند.	۰/۳۹	۷/۵۷	***
در کانون های هواداری ورزشی (به عنوان یک نهاد اجتماعی)، افراد بخاطر برخورداری از شبکه روابط، کنش های هدفمند دارند و با همیاری و اعتماد متقابل می توانند به توسعه سرمایه اجتماعی در جامعه ورزشی و غیره کمک نمایند.	۰/۵۳	۱۰/۸۱	***
عضویت در کانون های هواداری ورزشی، پایبندی اعضا را به رفتارهای مدنی و دوری گزیدن از رفتارهای انحرافی را توسعه می دهد.	۰/۶۸	۱۴/۳۹	***
کانون های هواداری تیم های ورزشهای حرفه ای (به عنوان یک پایگاه اجتماعی) که بر اساس یکسری اصول، ارزش ها و هنجارهای مشترک و با نیت نودوستی و هماهنگی و سازماندهی فعالیت های هواداری و پیشگیری از پرخاشگری و سازماندهی هواداران تیم های ورزشی و حمایت معنوی ورزشکاران بنا نهاده شده است، به توسعه سرمایه اجتماعی کمک می کند.	۰/۶۹	۱۴/۵۲	***

***	۱۸/۴۶	۰/۷۷	کانون های هواداری ورزشی رسمی (به عنوان یک نهاد اجتماعی) با برخورداری از کمیته های فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی و مرامنامه اخلاقی اعضا، می توانند به انسجام، همکاری تماشاگران و پابندی به ارزش ها در محیط های ورزشی کمک کنند.
***	۱۳/۶۰	۰/۶۶	کانون های هواداری ورزشی به عنوان یک نهاد اجتماعی با واگذاری مسئولیت ها باعث تقویت اعتماد، تعاملات اجتماعی و انسجام بیشتر هواداران می شوند.

*** سطح معنی داری کمتر از ۰/۰۰۱

با توجه به جدول ۶ و آماره نسبت بحرانی همه بارهای عاملی همه گویه ها معنادار شده اند.

مدل اندازه گیری متغیر ورزش قهرمانی

جدول ۱۲. شاخص KMO و آزمون کروییت بارتلت برای متغیر ورزش قهرمانی

شاخص کابیز مایر اولکین		۰/۶۶۸
تقریبی از آماره کای دو	۳۲۶/۰۵	
درجه آزادی	۵۵	
سطح معنی داری	۰/۰۰۱	

بر اساس جدول ۱۲ می توان گفت که میزان شاخص KMO بالاتر از ۰/۶ بوده و به این ترتیب کفایت نمونه گیری برای انجام تحلیل عاملی اکتشافی وجود دارد، همچنین میزان سطح معنی داری آماره بارتلت کمتر از پنج صدم می باشد که بیانگر مناسب بودن ساختار داده ها برای انجام تحلیل عاملی اکتشافی است، به این معنا که وجود ارتباط مناسب بین ساختار داده ها تأیید می شود. حال به بررسی روابط بین متغیرهای مشاهده شده (گویه های پرسش نامه) با متغیر مکنون پرداخته ایم، که نتایج بارهای عاملی آن در جدول ۱۳ آورده شده است.

جدول ۱۳. بارهای عاملی گویه های متغیر ورزش قهرمانی

گویه ها	بارهای عاملی	نسبت بحرانی	سطح معنی داری
حضور ورزشکاران ملی در اجتماعات مختلف، یکی از نشانه های مهم در توسعه سرمایه اجتماعی هر جامعه است.	۰/۷۴	۱۶/۵۸	***
حفظ میراث اجتماعی ورزش قهرمانی (پاسداشت پیشکسوتان و بزرگان ورزش، وجود موزه های ورزشی و تالار مشاهیر مختص ورزشکاران نخبه و آثار گردشگری ورزشی) به توسعه سرمایه اجتماعی کمک می کند.	۰/۷۸	۱۷/۹۵	***
ورزش قهرمانی و پیروزی در میادین بین المللی با ایجاد انسجام و وحدت بخشی در جامعه بر ثبات و پایداری جامعه تأثیر گذار است.	۰/۶۸	۱۴/۳۹	***
وحدت، احساسی که بوسیله ورزش قهرمانی (ملی یا تیم ورزشی شهر) ایجاد می شود، می تواند در ایجاد یا احیای هویت شهر یا کشور موثر واقع شود.	۰/۳۵	۶/۶۸	***

***	6/48	0/31	ورزش قهرمانی، کنش اجتماعی مستقل و متمایز با هدف دست یابی به یک توافق بوجود می آورد.
***	۱۱/۳۴	۰/۵۴	ورزش قهرمانی و پیروزی در میداين بين المللی می تواند مکانیزم مناسبی جهت ارتقای سرمایه اجتماعی از طریق افزایش همدلی، انسجام، احترام متقابل، تحکیم پیوند های اجتماعی، غرور ملی و هویت ملی و محلی در بین آحاد جامعه باشد.
***	۸/۲۳	۰/۴۸	ورزش قهرمانی با تحکیم ارزش های اجتماعی، تقویت روحیه همبستگی ملی، افزایش مشارکت سیاسی و اجتماعی، نقش مهمی در توسعه سرمایه اجتماعی دارد.
***	۱۶/۵۳	۰/۷۲	تاثیر ورزش قهرمانی (فوتبال، والیبال، کشتی و ...) بر سرمایه اجتماعی در قالب اشکال کلی سرمایه اجتماعی نظیر مشارکت عمومی، انسجام ملی و اعتماد عمومی و حس با ارزش بودن، بروز پیدا می کند.
***	۹/۱۰	۰/۵۱	ورزش قهرمانی و پیروزی در میداين(ملی، بين المللی و شهری) باعث نشاط و تحرک اجتماعی و یکپارچگی اجتماعی در آن جامعه می گردد.
***	۱۰/۵۹	0/۵۲	روابط بين ورزشکاران یک تیم ورزشی با طرفداران نشان دهنده ویژگی های خاصی از زندگی اجتماعی (شبکه ها، هنجارها، اعتماد متقابل) می باشد.
***	۷/۶۲	۰/۳۹	برگزاری رویدادهای ورزش قهرمانی در یک جامعه، باعث ایجاد حس امنیت در آن جامعه می شود.

*** سطح معنی داری کمتر از ۰/۰۰۱

با توجه به جدول ۱۳ و آماره نسبت بحرانی همه بارهای عاملی همه گویه ها معنادار شده اند.

مدل اندازه گیری متغیر رسانه های ورزشی

جدول ۱۴. شاخص KMO و آزمون کرویت بارتلت برای متغیر رسانه های ورزشی

شاخص کابزر مایر اولکین		۰/۷۸۶
آزمون بارتلت	تقریبی از آماره کای دو	۷۴۲/۷۹
	درجه آزادی	۴۵
	سطح معنی داری	۰/۰۰۲

بر اساس جدول ۱۴ می توان گفت که میزان شاخص KMO بالاتر از ۰/۶ بوده و به این ترتیب کفایت نمونه گیری برای انجام تحلیل عاملی اکتشافی وجود دارد، همچنین میزان سطح معنی داری آماره بارتلت کمتر از پنج صدم می باشد که بیانگر مناسب بودن ساختار داده ها برای انجام تحلیل عاملی اکتشافی است، به این معنا که وجود ارتباط مناسب بین ساختار داده ها تأیید می شود. حال به بررسی روابط بین متغیرهای مشاهده شده (گویه های پرسش نامه) با متغیر مکنون پرداخته ایم، که نتایج بارهای عاملی آن در جدول ۱۵ آورده شده است.

جدول ۱۵. بارهای عاملی گویه های متغیر رسانه های ورزشی

سطح معنی داری	نسبت بحرانی	بارهای عاملی	گویه ها
***	۲۶/۶۰	۰/۹۳	پخش مسابقات ورزشی از تلویزیون و رادیو باعث افزایش ارتباطات رو در رو و تعامل افراد در زمان تماشای مسابقات می شود.
***	۱۶/۸۴	۰/۶۸	استفاده از رسانه ورزشی می تواند در بهبود شبکه روابط اجتماعی (از طریق تفریح با اطرافیان، اطمینان داشتن از وعده های اطرافیان و فراهم کردن فرصت هایی برای عضویت در گروه های اجتماعی) موثر باشد.
***	۹/۸۹	۰/۴۴	رسانه های جمعی ورزشی (نوشتاری و غیر نوشتاری) می توانند با ارائه گزارش های انتقادی از جامعه ورزش، اعتماد به نهادهای رسمی و غیر رسمی ورزش را کاهش دهند و یا با انتشار گزارش های مثبت از همین نهادها، اعتماد به آنها را افزایش دهند.
***	۱۳/۵۵	۰/۶۱	رسانه های ورزشی (تماشای ورزش از تلویزیون، مطالعه روزنامه های ورزشی) منابع مرجعی هستند که می توان با مراجعه به آنها از حقایق آگاهی پیدا کرد و نقش اوهام و احساس بی اعتمادی را کاهش داد.
***	۱۱/۲۲	۰/۵۲	رسانه های جمعی ورزشی می توانند با گنجاندن مطالب و اخباری در خصوص همکاری های اجتماعی، کمک به هموعان، شرکت در کارهای داوطلبانه و خیرخواهانه ورزشکاران، نقش اجتماعی ورزش و مسائلی از این دست به افزایش دانش مخاطبان خود در این مسائل و افزایش اعتماد آنها و میزان عمل متقابل مخاطبین خود کمک کنند.
***	۱۴/۱۷	۰/۶۳	رسانه های جمعی ورزشی با افزایش عمل متقابل اجتماعی (همیاری و علاقمند به کار کردن به صورت گروهی، کمک به دیگران به معنی کمک به خود در دراز مدت) می توانند به عنوان یکی از عوامل موثر در اجتماعی شدن نقش موثری ایفا نمایند.
***	۱۶/۸۴	۰/۶۸	رسانه های جمعی ورزشی می توانند این آموزه را در میان مردم القاء کنند که "منافع خودت را در عمل در جهت منافع جمعی (همیاری تعمیم یافته/ عمل متقابل) تعقیب کن!"
***	۹/۸۹	۰/۴۴	رسانه های ورزشی با انتشار به موقع، درست و جامع اخبار و رویدادهای ورزشی و عدم سانسور اطلاعات و اخبار، می توانند دامنه سرمایه اجتماعی و به ویژه اعتماد اجتماعی را در افراد جامعه بهبود بخشند.
***	۱۷/۹۵	۰/۷۸	رسانه های جمعی ورزشی با بازخوانی و باز اندیشی در مشکل و محتوای برنامه های خود می تواند به مضامین تقویت و گسترش سرمایه اجتماعی کمک نماید.
***	۱۶/۳۹	۰/۶۶	رسانه های جمعی ورزشی می توانند خواسته ها و نیازهای ورزشی اقشار مختلف جامعه را به مسئولان و دست اندرکاران ورزش کشور انتقال و اعلام نمایند.

*** سطح معنی داری کمتر از ۰/۰۰۱

با توجه به جدول ۱۵ و آماره نسبت بحرانی همه بارهای عاملی همه گویه ها معنادار شده اند.

مدل اندازه گیری متغیر ورزش های آیینی

جدول ۱۶. شاخص KMO و آزمون کرویت بارتلت برای متغیر ورزش های آیینی

شاخص کایزر مایر اولکین	۰/۷۱۵
تقریبی از آماره کای دو	۸۱۲/۶۰
درجه آزادی	۳۶
سطح معنی داری	۰/۰۰۳

بر اساس جدول ۱۶ می توان گفت که میزان شاخص KMO بالاتر از ۰/۶ بوده و به این ترتیب کفایت نمونه گیری برای انجام تحلیل عاملی اکتشافی وجود دارد، همچنین میزان سطح معنی داری آماره بارتلت کمتر از پنج صدم می باشد که بیانگر مناسب بودن ساختار داده ها برای انجام تحلیل عاملی اکتشافی است، به این معنا که وجود ارتباط مناسب بین ساختار داده ها تأیید می شود. حال به بررسی روابط بین متغیرهای مشاهده شده (گویه های پرسش نامه) با متغیر مکنون پرداخته ایم، که نتایج بارهای عاملی آن در جدول ۱۷ آورده شده است.

جدول ۱۷. بارهای عاملی گویه های متغیر ورزش های آیینی

گویه ها	بارهای عاملی	نسبت بحرانی	سطح معنی داری
وجود زورخانه ها، پهلوانان و افراد پیشکسوت در ورزش محلات و شهرها باعث افزایش غرور محلی، حس تعلق و انسجام گروهی می شود.	۰/۵۷	۱۲/۵۲	***
بازتاب خصلت فرهنگی و اجتماعی ورزش را می توان در نمونه های ورزشی خاص (ورزش زورخانه) و نمودهای آن در ارتباط نزدیک با جامعه مشاهده کرد.	۰/۶۳	۱۴/۱۷	***
ورزش زورخانه ای و کشتی پهلوانی با توجه به جایگاه آن در فرهنگ و جامعه ایرانی بستر مناسبی برای باز تولید ارزش هایی چون نودوستی، اعتماد، داوطلبی، خیرخواهی و ... می باشند.	۰/۵۴	۹/۳۴	***
کشتی پهلوانی به مثابه ورزش طبقه پایین و متوسط و یک نهاد مدنی (هم حضور پرشور مردم به منزله تماشاچی و هم ورزش نوجوان و جوانان و عامه مردم) در فرهنگ ایران، جایگاه هویتی و تولید کننده و اشاعه دهنده ارزش های فرهنگی و اجتماعی جامعه ایران است.	۰/۷۷	۱۶/۵۶	***
برگزاری دیدارهای ورزش خیرخواهانه و بشر دوستانه، مراسم گلریزان و غیره می تواند تامین کننده و تقویت کننده مسئولیت اجتماعی، همدلی، شفقت، تحکیم و ارتقاء دهنده ارزش های دینی و ملی باشد.	۰/۳۱	۶/۴۸	***
زورخانه ها (به عنوان یک پایگاه اجتماعی و میراث و سرمایه فرهنگی) و بازیهای	۰/۶۱	۱۳/۵۵	***

			محلی، به بازشناسی هویت فرهنگی و تعاملات اجتماعی جوامع (به عنوان پایه و بنیان اجتماع شهروندی) کمک می کند.
***	۱۱/۲۲	۰/۵۲	زروخانه ها به عنوان یک پایگاه اجتماعی می توانند به حفظ و احیای مناسبت ها، آیین ها و میراث فرهنگی و بازتولید سرمایه اجتماعی-فرهنگی در محله های شهری کمک نمایند.
***	۲۱/۴۹	۰/۹۳	ورزشهای سنتی و محلی با توجه به جذابیت، محبوبیت و مقبولیت ابعاد ظاهری و یا باطنی موجود در این ورزشها در قومیت ها و اندیشه های مختلف تاثیر مثبت داشته و بر اعتماد، اتحاد و همگرایی ملی می افزاید.
***	۱۸/۶۳	۰/۸۲	زروخانه ها به عنوان یک پایگاه اجتماعی و با توجه به قدمت تاریخی فرهنگی چند هزار ساله و اصالت ایرانی این ورزش نقش مهمی در تحکیم هویت ملی دارد.

*** سطح معنی داری کمتر از ۰/۰۰۱

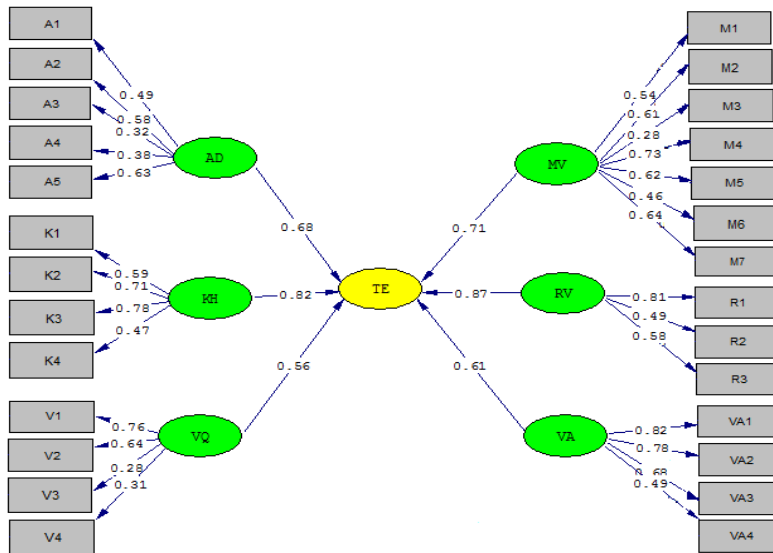
حال به برازش مدل ساختاری می پردازیم. جزئیات برازش مدل ساختاری در جدول ۱۸ بیان شده است:

جدول ۱۸. جدول روابط میان سازه ها بر اساس مدل مفهومی مطرح شده

روابط میان سازه	ضریب تاثیر	نسبت بحرانی	سطح معنی داری
تاثیر انجمن های داوطلبی بر سرمایه های اجتماعی	۰/۶۸	۱۱/۱۰	***
تاثیر مشارکت ورزشی بر سرمایه های اجتماعی	۰/۷۱	۱۳/۳۴	***
تاثیر کانون هواداران بر سرمایه های اجتماعی	۰/۸۲	۱۶/۲۳	***
تاثیر ورزش قهرمانی بر سرمایه های اجتماعی	۰/۵۶	۱۰/۵۳	***
تاثیر رسانه های ورزشی بر سرمایه های اجتماعی	۰/۸۷	۱۷/۱۸	***
تاثیر ورزش آیینی بر سرمایه های اجتماعی	۰/۶۱	۱۰/۸۹	***

*** سطح معنی داری کمتر از ۰/۰۰۱

بر اساس جدول ۱۸ ملاحظه می شود که متغیرهای انجمن های داوطلبی، مشارکت ورزشی، کانون هواداران تیم های ورزشی، ورزش قهرمانی، رسانه های ورزشی و ورزش های آیینی با اطمینان ۹۹ درصد (مقادیر آماره t بزرگتر از ۳ است) بر متغیر وابسته توسعه سرمایه های اجتماعی از طریق ورزش تاثیرگذار بوده و میزان تاثیرگذاری آن ها به ترتیب برابر ۰/۶۸، ۰/۷۱، ۰/۸۲، ۰/۵۶، ۰/۸۷ و ۰/۶۱ می باشند.

شکل ۱. نمودار ضرایب تاثیر بین متغیرهای پژوهش

در جدول ۱۹ RMSEA و RMR شاخص‌های بدی برازش مدل هستند که RMSEA باید کمتر از ۰/۰۹ و RMR باید کمتر از ۰/۰۷ باشند. همچنین AGFI، GFI و CFI شاخص‌های خوبی برازش مدل هستند و میزان آن بهتر است بیشتر از ۰/۹ باشد و در کل هر چقدر به مقدار یک نزدیک‌تر باشند بهتر است.

جدول ۱۹. شاخص‌های برازش مدل ساختاری

RMSEA	CFI	AGFI	GFI	RMR
۰/۰۸۴	۰/۹۴۰	۰/۹۱۴	۰/۹۲۸	۰/۰۶۸

با توجه به نتایج جدول ۱۹ ملاحظه می‌شود که با توجه به میزان این پنج شاخص مدل ساختاری از برازش مناسبی برخوردار است.

معیار اساسی برای برازش مدل‌های ساختاری R^2 است. این شاخص نشان از تاثیر سازه‌های برون‌زا (متغیرهای مستقل) بر درون‌زا (متغیرهای وابسته) دارد. مقادیر ۰/۱۹، ۰/۳۳ و ۰/۶۷ به ترتیب مقادیر ضعیف، متوسط و قوی به شمار می‌آیند. معیار Q^2 شاخص دیگری است که قدرت پیش‌بینی مدل را می‌سنجد. مدل‌هایی که دارای برازش قابل قبولی هستند باید قادر به پیش‌بینی شاخص‌های مربوط به سازه‌های درون‌زا باشند. در مورد این شاخص مقادیر ۰/۰۲، ۰/۱۵ و ۰/۳۵ نشان از قدرت ضعیف، متوسط و قوی دارد (داوری و رضازاده ۱۳۹۲). (جدول ۲۰):

جدول ۲۰. شاخص R^2 و معیار Q^2 برای متغیرهای پژوهش

متغیرها	انجمن های داوطلبی	مشارکت ورزشی	کانون هواداران	ورزش قهرمانی	رسانه های ورزشی	ورزش آیینی
R^2	۰/۷۱۵	۰/۷۸۱	۰/۶۹۲	۰/۸۱۲	۰/۷۴۲	۰/۵۸۳
Q^2	۰/۴۱۳	۰/۳۹۱	۰/۲۸۴	۰/۴۰۳	۰/۴۳۱	۰/۲۷۱

با توجه به جدول ۲۰ مشاهده می شود بر اساس این شاخص، همه متغیرهای برون زا به غیر از متغیر برون زای ورزش آیینی بر متغیر درون زای توسعه سرمایه اجتماعی به طور قوی موثر بوده و همچنین این شاخص بیان کننده تاثیر متوسط متغیر ورزش آیینی بر متغیر توسعه اجتماعی است. همچنین شاخص Q^2 برای متغیرهای برون زای کانون هواداران و ورزش آیینی بیشتر از ۰/۱۵ می باشد که نشان می دهد این متغیرها در پیش بینی متغیر وابسته، متوسط هستند و برای مابقی متغیرها بیشتر از ۰/۳۵ می باشد به این معنی که متغیرهای برون زا در پیش بینی متغیر وابسته، قوی هستند و برازش مدل مناسب مدل ساختاری پژوهش را تا حدودی تایید می کند.

معیار GOF مربوط به بخش کلی مدل های معادلات ساختاری است. بدین معنی که با استفاده از این معیار پژوهشگر می تواند پس از بررسی برازش بخش اندازه گیری و بخش ساختاری مدل پژوهش، برازش بخش کلی را مورد بررسی قرار دهد (جدول ۲۱):

جدول ۲۱. مقادیر اشتراکی متغیرهای برون زا

متغیر	مقدار اشتراک	متغیر	مقدار اشتراک
انجمن های داوطلبی	۰/۴۲۳	ورزش قهرمانی	۰/۳۸۶
مشارکت ورزشی	۰/۳۹۱	رسانه های ورزشی	۰/۴۳۶
کانون هواداران	۰/۴۰۱	ورزش آیینی	۰/۳۶۲

به این ترتیب با میانگین گیری مقادیر جداول ۲۰ و ۲۱ با استفاده از فرمول GOF داریم:

$$GOF = \sqrt{0.721 * 0.4} = 0.537$$

نتایج محاسبات نشان داد که ارزیابی کلی مدل با استفاده از شاخص GOF نشانگر برازش قوی مدل است.

بحث و نتیجه گیری

آنچه از مفهوم سرمایه اجتماعی بر می آید با چشم قابل مشاهده نیست، اما می توان آن را در اجتماعات انسان هایی که با هم تعاون و همکاری متقابل دارند، مشاهده نمود. در واقع، آنها با رعایت ابعاد تشکیل دهنده سرمایه اجتماعی (که شامل: احساس مسئولیت، اعتماد، وجدان کاری، راستگویی، امانت داری، انضباط و کنترل و نظارت، احترام متقابل، قانون مداری و ... است) می توانند به اهداف مشترک خود دست یابند (مهرنوروزی، ۱۳۸۴: ۱۹). برای آنهایی که به بررسی سرمایه اجتماعی علاقه مند هستند، مطالعه ورزش و باشگاه های ورزشی به تدریج به موضوعی جالب توجه تبدیل شده است (

جاروی^۱، ۲۰۰۳: ۱۴۱). عاملی که سبب می شود از میان عناصر مختلف اجتماعی در درون یک جامعه، ورزش به طور گسترده مورد توجه بیشتر محققان سرمایه اجتماعی قرار گیرد، این است که فعالیت های ورزشی در سطح غیرسازمان یافته این قابلیت را دارند که می توانند باعث انگیزش، الهام بخشی و ایجاد روحیه اجتماعی در جامعه شوند (اسکینر^۲ و همکاران، ۲۰۰۸: ۲۷۳). ورزش می تواند به عنوان وسیله ای برای ایجاد روابط دوستانه و ارتباطات اجتماعی جدید به ویژه بین طبقات مختلف به لحاظ مذهب و قومیت مورد استفاده قرار گیرد. پاتنام مشهورترین نظریه پرداز سرمایه اجتماعی معتقد است که بیشتر ورزش ها با توجه به ماهیتشان فعالیتی ارتباطی محسوب شده و مشارکت در ورزش شامل شرکت آگاهانه افراد به صورت مشارکت کننده و تماشاچی میشود که با هم ارتباط متقابل دارند و در اثر این روابط متقابل پادش های اجتماعی میان آنها مبادله می شود.

با توجه به نتایج این پژوهش شرکت در فعالیتهای داوطلبانه ورزشی یکی از راههای توسعه سرمایه اجتماعی در جامعه می باشد. این نتیجه با نتایج تحقیقات محمدی ترکمانی و همکارانش (۱۳۹۳) که به مقایسه سرمایه اجتماعی داوطلبان و غیرداوطلبان شاغل در سازمان های ورزشی دست زدند و به این نتیجه رسیدند که براساس میانگین رتبه ها میزان سرمایه اجتماعی در گروه داوطلبان بیشتر از گروه غیرداوطلبان است. همچنین با نتایج پژوهش کی و بردبوری^۳ (۲۰۰۹) که نتیجه گیری می کنند که فعالیتهای داوطلبانه ورزشی باعث افزایش سرمایه اجتماعی می شود که این از طریق به طور مثال افزایش اعتماد به نفس در تعامل با دیگران و تاثیر مثبت در تفکر و رفتار داوطلبین ورزشی، صورت می پذیرد و همچنین تحقیق هاروی^۴ و همکاران (۲۰۰۷) که به مطالعه رابطه بین داوطلبین ورزشی و سرمایه اجتماعی پرداختند و به این نتیجه رسیدند که رابطه مستقیم و معنی داری بین داوطلبی در ورزش و سرمایه اجتماعی وجود دارد، همخوانی دارد. پاتنام عضویت و مشارکت در گروه های دارای نظم افقی (مانند باشگاه های ورزشی، اتحادیه های داوطلبانه و ...) و شبکه های مشارکت مدنی را یکی از اشکال ضروری سرمایه اجتماعی می داند (شارع پور، ۱۳۸۵: ۱۶-۱۷). به همین صورت روابط شخصی که از طریق مشارکت در اجتماعات ایجاد می شود، دارای قابلیت برای توسعه آنچه پاتنام از آن به عنوان هنجارهای تعامل تعمیم یافته یاد می کند، است (پاتنام، ۲۰۰۰: ۲۳۶). در این زمینه سیپل (۲۰۰۶) در پژوهشی به بررسی نحوه عملکرد سازمان های ورزشی داوطلبانه و تأثیرات اجتماعی و سیاسی آنها از طریق مفهوم سرمایه اجتماعی پرداخت. او نشان داد که عضویت در سازمان های داوطلبی ورزشی، سرمایه اجتماعی را شکل داده و موجب اعتماد عمومی و تعهد سیاسی می شود.

¹ Jarvie

² Skinner

³ Kay & Bradbury

⁴ Harvey

نتایج این پژوهش نشان داد که مشارکت افراد در فعالیتهای ورزشی باعث توسعه سرمایه اجتماعی میشود، این نتیجه با نتایج تحقیقات آتیکاری^۱ و همکاران (۲۰۲۰) که با عنوان ورزش و سرمایه اجتماعی: یک مطالعه کیفی در مورد زنان ورزشکار دارای معلولیت به این نتایج رسیدند که ممکن است ورزش نقشی در توسعه سرمایه اجتماعی داشته باشد، که آن منجر به شکستن موانع جسمی و روحی افراد معلول شود. این تحقیق سرانجام تأثیرات مثبت جنبه های فرهنگی-اجتماعی در سرمایه اجتماعی را نشان می دهد. همچنین تحقیق کریمیان و همکاران (۱۳۹۲) که دریافتند فعالیت ورزش و فعالیت های بدنی در اوقات فراغت و شرکت فرد در فعالیت های گروهی و عضویت در آنها شرایطی را فراهم می سازد تا فرد با تعامل و برقراری ارتباط با سایر افراد و احساس تعلق به گروه، منافع و مصالح جمع را محترم شمرد. فعالیت این چنینی می تواند باعث افزایش سطح سرمایه اجتماعی و مولفه های آن گردد نظیر، هنجارهای اجتماعی و مشارکت افراد و نتایج پژوهش لی جونز و مور (۲۰۱۲) که در تحقیقی دریافتند که: افرادی که از سطح بالایی از مشارکت اجتماعی در انجمن ها و به تبع آن دارای فعالیت های فیزیکی هستند، در مقایسه با افرادی که در هیچ انجمن رسمی شرکت نمی کنند و به احتمال زیاد تحرک جسمی ندارند، از سرمایه اجتماعی بالاتری برخوردارند، همخوانی دارد. در دنیای ورزش به خاطر ضرورت تصمیم گیری های فوری و تحرک و پویایی، ورزشکاران در فرصت های مناسب و مطلوب برای پرورش شخصیت خود قرار می گیرند، اینگونه فرصت های تربیتی به صورت نیروهای سازنده می تواند در جهت پرورش ارزش های اجتماعی و القاء معنای زندگی اجتماعی به کار رود (طبرستانی، ۱۳۸۳: ۳۶). ورزش این امکان را به شخص می دهد که با شجاعت و اعتماد به نفس با زندگی روبرو شده و احساس کفایت را در خود برای مشارکت در نظم اجتماعی رشد دهد. بالاتر از همه اینکه از طریق ورزش می توانیم به شخص کمک کنیم تا از خود، تصویری را که هماهنگ با انتظارات و مسئولیت های یک نظم اجتماعی آزاد باشد را بسازد. نظمی که در آن هر عضو باید یاد بگیرد که بار آزادی را تحمل کند و به عنوان یک شخصیت مستقل، در دنیایی با ارزش های مشترک هدفدار زندگی کند (لنדרت، ۱۳۹۶: ۳۳).

این پژوهش نشان داد که وجود ورزش قهرمانی (تیم های ورزشی و تماشاگران و...) در یک جامعه باعث توسعه و گسترش سرمایه اجتماعی می شود. این نتیجه با نتایج تحقیقات رجبی^۲ و همکاران (۲۰۱۹) که در تحقیقی به بررسی سرمایه اجتماعی از دیدگاه تماشاگران ورزشی لیگ ملتهای والیبال پرداختند و به این نتایج رسیدند که تماشای این رویداد باعث افزایش احساس اعتماد بین مردم و جامعه می شود و با سازماندهی این رویداد، احساس امنیت مردم افزایش یافت همخوان می باشد. همچنین تماشای این مسابقات باعث افزایش فعالیت های داوطلبانه مردمی در جامعه و افزایش مشارکت مردمی در گروه های کاری و جامعه می شود. همچنین با نتایج تحقیق صفاری (۱۳۹۳) که در پژوهشی برگزاری مسابقات

¹ Adhikary

² Rajabi

ورزشی باهدف شادی بخشی را یکی از روش‌های افزایش سرمایه اجتماعی دانسته است، همخوانی دارد. از طریق ورزش قهرمانی، فرایندهای تقویت ارزشهای جامعه و راهنمایی هدفمند آن صورت می‌پذیرد، زیرا تشویق کننده از رهگذر تاریخچه تشویق تیم یا باشگاه خود در می‌یابد که پیروزی هدف دشواری است و برای دستیابی به آن باید تلاش کرد، عرق ریخت و جدیت و پشتکار به خرج داد. همچنین در می‌یابد که خصلتهای منفی چون خود خواهی و غرور عواملی هستند که تیم را متلاشی می‌سازند و انسجام و یکپارچگی آن را به ضعف می‌کشانند. همچنین می‌توان گفت ورزشهای قهرمانی ملی می‌توانند به عنوان عامل ایجاد کننده وفاداری شهری و ملی و انجام وظایف میهنی و حس وطن پرستی به کار گرفته شوند. تشریک مساعی و مشارکت در کسب پیروزی و عملکردهای موفقیت آمیز دارای اثر دموکراتیکی است که باعث افزایش فهم و مشارکت آحاد ملت در عزم ملی و اجتماعی می‌گردد.

نتایج این پژوهش نشان داد که وجود کانونهای هواداری ورزشی و شرکت و فعالیت افراد در آنها باعث توسعه سرمایه اجتماعی در جامعه می‌شود. این نتیجه با نتایج تحقیقات کالینز و هییر^۱ (۲۰۱۸) که در تحقیقی دریافتند که هویت اجتماعی اعضای گروه کانون هواداری، به علت تعامل با هم جمع شدن در بارهای ورزشی، تکامل یافته، تغییر یافته و منجر به توسعه سرمایه اجتماعی می‌شود. و همچنین نتایج تحقیق شتاف^۲ و همکاران (۲۰۱۷) که در پژوهشی به این نتیجه رسیدند که مشارکت در کلوپ‌های ورزشی تأثیر مثبت در سرمایه اجتماعی دارد و نتایج تحقیق والسث^۳ (۲۰۰۸) که در پژوهشی نتیجه گرفت که باشگاه‌های هواداری ورزشی برای ایجاد سرمایه‌های اجتماعی در بین مهاجران با سابقه اقلیت‌های قومی مختلف، عرصه‌های مناسبی هستند، همخوانی دارد. پاسر در کتاب جنون در ورزش بر نیاز انسان به تعیین هویت خویش و روشن ساختن پیوند جویی و تعلقش تأکید کرده است؛ زیرا در این عصر بنیاد خانواده چنان سست شده که توانایی پاسخگویی یا ارضای چنین نیازهایی را ندارد؛ و ورزش و تشویق ورزشی می‌توانند این ضعف را جبران کنند و به این نیازها پاسخ دهند. در غیر این صورت انسان در ورطه از خود بیگانگی^۴، با همه معایب روانی و اجتماعی آن، سقوط می‌کند (انورالخولی^۵، ۱۹۹۶). کانون هواداری یکی از مکانهایی است که تشویق گران و هوادارانی دور هم جمع شده اند که دارای علائق مشترک هستند. وجود ارزشهای مشترک و ارتباطات میان اعضا باعث ایجاد شبکه‌های ارتباطی بین فردی در یک کانون هواداری و بین گروهی، درمیان کانون‌های مختلف می‌شود.

این پژوهش نشان داد که وجود رسانه‌های ورزشی و عملکرد صحیح آنها باعث افزایش و توسعه سرمایه اجتماعی در جامعه می‌شود. نتیجه این پژوهش با نتایج تحقیقات مولایی فرد پیله رود و

¹ Collins & Heere

² Schüttoff

³ Walseth

⁴ Alienation

⁵ Anwar El-Khouly

همکارانش (۱۳۹۸) که در تحقیق خود به این نتیجه رسیدند هر چند مشارکت ورزشی به طور مستقیم سبب افزایش سرمایه اجتماعی می شود، اما مداخلاتی مانند آموزش تعاملات و مشارکت رسانه ای اثر آن را افزایش می دهد. همچنین گودرزی و همکاران (۱۳۹۴) در پژوهشی به این نتیجه رسیدند که رسانه های ورزشی با انتشار به موقع، درست و جامع اخبار و رویدادهای ورزشی و عدم سانسور اطلاعات و اخبار، می توانند دامنه سرمایه اجتماعی افراد جامعه را بهبود بخشند و در تحقیق دیگری زارع غیاث آبادی و گنجی (۱۳۹۴) که نتیجه گرفتند هر چقدر افراد به میزان بیشتری مطالب فرهنگی، اجتماعی، ورزشی و ... رسانه ها را مطالعه کنند، دارای سرمایه اجتماعی بالاتری خواهند بود، همخوانی دارد. رسانه ها می توانند با بازاندیشی در ساز و کارهای مختلف آگاهی بخشی، اطلاع رسانی و همچنین نوع و کیفیت تنظیم محتوا و قالب برنامه ها، ضمن تقویت اعتماد و افزایش روحیه امید و امیدواری، به نوعی در هدفمندی زندگی افراد جامعه مؤثر باشد و به آن معنا بخشد و بستر رضایت ایشان را از زندگی فراهم کند. همچنین رسانه ها می توانند با کارکرد آموزشی خود، ارزش ها و هنجارهای اجتماعی را ترویج کنند و با قدرت اقناعی و تبلیغی خود، مشارکت مدنی افراد جامعه را افزایش دهند و از این طریق به بهبود و توسعه سرمایه اجتماعی در جامعه کمک نمایند. نقش برجسته رسانه های جمعی در ورزش بدین معناست که در نمایش ورزش از طریق تلویزیون، واسطی وجود دارد. بدین معنا که بینندگان آن نمایشی از ورزش را به صورتی که بوسیله تفسیر ورزشی، گزینش صحنه ها و کارگردانی صحنه ها، تصویر شده، می بینند (فری^۱ و همکاران، ۱۹۹۱: ۵۱۰). کار ویژه های اصلی رسانه ها در بهبود و توسعه سرمایه اجتماعی را می توان به این ترتیب تعریف کرد: اطلاعات، اجتماعی کردن، انگیزش، گفت و گو، آموزش و پرورش، پیشرفت فرهنگی، انتشار کارهای فرهنگی و هنری، تفریحات و انسجام دهی (مک براید، ۱۳۹۰: ۴۰).

یافته های پژوهش نشان داد که برگزاری و شرکت افراد در بازیهای بومی محلی و ورزشهای آیینی وسنتی باعث افزایش و گسترش سرمایه اجتماعی در جامعه می شود. نتیجه این پژوهش با نتایج تحقیقات پاپ زن و همکاران (۱۳۹۵) که به این نتیجه رسیدند که احیا و ترویج بازی های بومی و ورزش های سنتی باعث ارتقاء سرمایه اجتماعی و کاهش آسیبها و ناهنجاریهای اجتماعی در جامعه می شود و همچنین با نتایج تحقیق جاروی^۲ (۲۰۰۳) که نشان داد ارزش های اجتماعی غالباً با بازی ها و ورزش های سنتی همراه است و با توجه به کاهش ادعا شده در ارزش های جامعه مدنی و سرمایه اجتماعی، امروزه از اهمیت بیشتری برخوردار است همخوانی دارد. بازیهای بومی، محلی و ورزشهای سنتی به عنوان بخشی از فرهنگ هر ملت، متناسب با وضعیت اقلیمی و فرهنگی هر منطقه بر مبنای فلسفه و منطق خاص طراحی شده اند و همین هماهنگی و همراهی با جغرافیا و فرهنگ، رمز ماندگاری آن ها تاکنون

^۱ Frey

^۲ Jarvie

بوده است. بازی ها و ورزش های سنتی و آیینی می توانند: (الف) از طریق ماهیت ارتباطی خود به تولید و تولید مجدد سرمایه اجتماعی کمک کنند. (ب) به احساس غرور مدنی، غرور محلی (ملی) و تقویت آن کمک کنند. (ج) نقش مهمی در بازسازی و پایداری جوامع بازی می کنند. بنابراین با توجه به مطالب و یافته های پژوهش حاضر می توان نتیجه گرفت که ورزش با تمام کارکرد های مثبت و اثرات اجتماعی و در ابعاد گوناگون مشارکت ورزشی (ورزش دانش آموزی، دانشگاهی، همگانی و محلات)، ورزش قهرمانی (ملی، بین المللی)، ورزش های آیینی (زورخانه، بومی محلی و کشتی پهلوانی)، کانون هواداران تیم های ورزشی، انجمن های داوطلبی ورزشی (دردانشگاه ها و جامعه) و رسانه های ورزشی می تواند در همه جنبه های اجتماعی بر توسعه سرمایه اجتماعی جوامع شهری موثر باشد و باید به نقش و اهمیت ورزش در جوامع شهری توجه ویژه ای داشت.

همچنین یافته های پژوهش نشان داد با توجه به نتایج محاسبات معادله ساختاری الگوی شاخص های موثر بر توسعه سرمایه اجتماعی از طریق ورزش در جامعه شهری دارای برآزش مطلوب است. با توجه به ادبیات و یافته های پژوهش مبنی بر برآزش مطلوب مدل توسعه سرمایه اجتماعی از طریق ورزش در جوامع شهری می توان نتیجه گرفت که در جهت گسترش رفتارهای مدنی و اجتماعی مثبت در جامعه شهری می توان از نقش های ورزش در قالب توسعه انجمن های داوطلبی (دانشگاه ها، جامعه)، تسهیل مشارکت ورزشی (ورزش دانش آموزی، دانشگاهی، همگانی و محلات)، ایجاد و حمایت از کانون هواداران تیم های ورزشی، حمایت و برنامه ریزی برای ورزش قهرمانی (ملی، بین المللی)، تدوین خوراک مناسب برای رسانه های ورزشی و توجه به ورزش های آیینی (زورخانه، بومی محلی و کشتی پهلوانی) بهره گرفت و از این طریق آثار سرمایه اجتماعی نظیر بهبود ارتباطات، توسعه اعتماد، اطمینان، کیفیت زندگی، انسجام، شفقت، احترام، اتحاد و ... را در جامعه شهری مشاهده نمود.

منابع

- احمدی، ع. ا.؛ فراهانی، ا.؛ بهمنی چوبستی، ا.؛ شهبازی، م. (۱۳۹۱). نقش سرمایه اجتماعی بر بهبود مدیریت استعدادها در سازمان تربیت بدنی. مطالعات مدیریت ورزشی. ۱۳(۴)، ۲۳۷-۲۶۰.
- آذر، ع.؛ غلامزاده، ر.؛ قنواتی، م. (۱۳۹۱). مدلسازی مسیری ساختاری در مدیریت، کاربرد نرم افزار Smart PLS. تهران. نگاه دانش.
- آقاپور، م. (۱۳۸۱). جامعه شناسی ورزشی. تهران: انتشارات سازمان تربیت بدنی. تهران. چاپ اول ۱۳۶۸.
- آقانسیری، م. (۱۳۸۹). نقش سرمایه اجتماعی در ارتقای بهره وری نیروی کار. نشریه مجلس و پژوهش. ۶۳. ۱۱۱-۱۲۸.
- الوانی، س. م.؛ سید نقوی، م. ی. (۱۳۸۱). سرمایه اجتماعی: مفاهیم و نظریه ها. مطالعات مدیریت، بهبود و تحول. ۳۳ و ۳۴. ۳-۲۶.
- بوردیو، پ. (۱۳۸۴). شکل های سرمایه، در "سرمایه اجتماعی: اعتماد، دموکراسی و توسعه"، گردآوری کیان تاجبخش، ترجمه افشین خاکباز و حسن پویان، تهران، نشر شیرازه. ۱۳۱-۱۶۶.

- پاپ زن، ع؛ آگهی، ح؛ شاهمرادی، م. (۱۳۹۵). مؤلفه‌های اصلی ورزش‌های بومی و محلی به منظور بهره‌برداری در توسعه پایدار روستایی: مورد مطالعه بازی‌ها و ورزش‌های بومی و محلی شهرستان کرمانشاه. توسعه محلی (روستائی-شهری). ۱۴(۸). ۸۹-۱۱۲.
- پاتنام، ر. (۱۳۹۲). دموکراسی و سنت‌های مدنی: سرمایه اجتماعی و سنت‌های مدنی در ایتالیای مدرن. ترجمه محمدتقی دلفروز. تهران، جامعه‌شناسان. ۲۷۹-۳۲۰.
- پاتنام، ر. (۱۳۸۴). جامعه برخوردار، سرمایه اجتماعی و زندگی عمومی، در سرمایه اجتماعی (اعتماد، دموکراسی و توسعه)، گردآوری کیان تاجبخش. تهران، نشر شیرازه. ۹۱-۱۱۲.
- پارسامهر، م؛ جسمانی، س. (۱۳۹۰). نقش سرمایه اجتماعی بر مصرف ورزش (تماشای ورزش) مطالعه جوانان شهر یزد. پژوهش در مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی. ۱۷(۱). ۷۳-۸۴.
- پارسامهر، م. (۱۳۸۸). جامعه شناسی ورزش، یزد، انتشارات دانشگاه یزد.
- پاول، ف. (۱۳۸۸). دولت، رفاه و جامعه مدنی. در اعتماد و سرمایه اجتماعی، تألیف فران توفکیس. ترجمه محمدتقی دلفروز. تهران. پژوهشکده مطالعات فرهنگی اجتماعی. ۱۲۱-۱۵۲.
- توسلی، غ. (۱۳۸۴). سرمایه اجتماعی، ثروت نامرئی. نشریه حیات نو اقتصادی. ۵. ۳-۲۲.
- جوانمرد، ک؛ نوابخش، م. (۱۳۹۳). بررسی جامعه شناختی کارکرد ورزش بر انسجام اجتماعی در ایران دهه هشتاد (مورد مطالعه کرمان). مطالعات علوم اجتماعی ایران، ۴۱(۱۱). ۳۷-۵۴.
- جواهری، ف؛ حسین‌زاده، م. (۱۳۹۰). پیامدهای اجتماعی اختلال هویت جنسی، سرمایه اجتماعی و کیفیت زندگی تغییر جنس‌خواهان در ایران، مجله مطالعات اجتماعی ایران، ۳(۵). ۳-۲۲.
- حقیقتیان، م. حیدرخانی، هابیل. (۱۳۹۶). بررسی رابطه ابعاد سرمایه اجتماعی و دیدگاه شهروندان نسبت به توسعه شهری (مورد مطالعه شهر کرمانشاه). مجله مطالعات و پژوهش‌های شهری و منطقه‌ای. ۲۰(۵). ۶۷-۸۸.
- حیدرنژاد، ع. ر.؛ باقری بنجار، ع. ر. و اصانلو، ع. (۱۳۹۱). مقایسه میزان سرمایه اجتماعی در جوانان معتاد و غیرمعتاد. فصلنامه اعتیاد پژوهی. ۲۴(۶). ۸۵-۹۴.
- خداداد کاشی، ف؛ کریم‌نیا، ا. (۱۳۹۵). بررسی تاثیر عملهای اقتصادی و اجتماعی بر موفقیت ورزشی کشورها در بازیهای المپیک (۱۹۹۶-۲۰۱۲). فصلنامه تحقیقات مدل‌سازی اقتصادی. ۲۵(۷). ۴۳-۶۷.
- دآوری، ع.؛ رضازاده، آ. (۱۳۹۲). مدل‌سازی معادلات ساختاری با نرم‌افزار PLS. تهران، جهاد دانشگاهی.
- رحمانی، ف؛ علی، ر؛ محمود، ر. و پاشا، ص. (۱۳۹۰). سنجش تمایز سرمایه اجتماعی جوانان با محوریت مشارکت ورزشی (مطالعه موردی: دانشجویان ورزشکار و غیر ورزشکار دانشگاه مازندران). فصلنامه جامعه شناسی مطالعات جوانان. ۲(۲). ۳۷-۶۲.
- زارع غیاث آبادی، ف.؛ گنجی، م. (۱۳۹۴). رابطه استفاده از رسانه‌های جمعی و میزان سرمایه اجتماعی در شهر کاشان. جامعه شناسی کاربردی. ۴(۲۶). ۱۰۹-۱۲۸.
- شارع پور، م. (۱۳۸۵). سرمایه اجتماعی، مفهوم سازی، سنجش و دلالت‌های سیاستگذاری. ساری. انتشارات سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی، مازندران. ۱۵-۶۳.
- صفاری، م. (۱۳۹۳). ارتباط بین مشارکت در ورزش‌های تفریحی و ابعاد سرمایه اجتماعی (مطالعه موردی جوانان ۲۹-۱۵ سال شهر تهران). پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی. دانشگاه خوارزمی.

- طالع زاری، م.؛ سعیدی، پ. (۱۳۹۸). مروری جامع بر سرمایه اجتماعی. رویکردهای پژوهشی نوین در مدیریت و حسابداری. ۱۲(۳). ۱۸۶-۲۱۳.
- طبرستانی، م. (۱۳۸۳). اثر اجتماعی ورزش. نشاط ورزش. ۱(۱). ۳۴-۳۷.
- گودرزی، م.، عبدالملکی، ح.، علی دوست قهفرخی، ا. (۱۳۹۴). بررسی رابطه استفاده از رسانه‌های ورزشی و میزان سرمایه اجتماعی دانشجویان دانشگاه تهران. پژوهش‌های معاصر در مدیریت ورزشی، ۱۰(۵). ۱۳-۲۳.
- غفاری، غ.؛ اونق، ن. م. (۱۳۸۵). سرمایه اجتماعی و کیفیت زندگی. مجله مطالعات اجتماعی ایران. ۱(۱). ۱۵۹-۱۹۹.
- فراهانی، ح.؛ عینالی، ج. و سمیه، عبدلی. (۱۳۹۲). ارزیابی نقش سرمایه اجتماعی در توسعه نواحی روستایی مطالعه موردی؛ دهستان مشهد میقان شهرستان اراک. نشریه تحقیقات کاربردی علوم جغرافیایی. ۲۹(۱۳). ۲۷-۵۰.
- فقیهی، ا.؛ فیضی، ط. (۱۳۸۵). سرمایه اجتماعی: رویکردی نو در سازمان. فصلنامه دانش مدیریت. ۷۲(۱۹). ۲۳-۴۶.
- فوکویاما، ف. (۱۳۸۶). پایان نظم: سرمایه اجتماعی و حفظ آن. تهران: جامعه ایرانیان. چاپ دوم. ۶۳-۱۲۰.
- فوکویاما، ف. (۱۳۸۴). سرمایه اجتماعی و جامعه مدنی، در سرمایه اجتماعی: اعتماد، دموکراسی و توسعه. گردآوری کیان تاجبخش، ترجمه افشین خاکباز و حسن پویان، تهران، نشر شیرازه. ۱۶۷-۲۰۰.
- فوکویاما، ف. (۱۳۷۹). پایان نظم، سرمایه اجتماعی و حفظ آن. ترجمه غلام عباس توسلی. تهران، جامعه ایرانیان.
- فیلد، ج. (۱۳۸۵). سرمایه اجتماعی. ترجمه جلال متقی. تهران، موسسه عالی پژوهش تامین اجتماعی. ۲-۱۱۲.
- قانع سنگ آتش، ا.؛ میرزازاده، ز. س.؛ عظیم زاده، س. م.؛ عبدالملکی، ح. (۱۳۹۴). بررسی نقش سرمایه روانشناختی بر سرمایه اجتماعی دانشجویان تربیت بدنی دانشگاه های مشهد. پژوهش های کاربردی در مدیریت ورزشی. ۳(۴). ۹۱-۱۰۶.
- کریمیان ج.، آقاسینی، ت.، شکرچی زاده، پ.، شریفیانا، م.، موسوی نافچی س. م. (۱۳۹۲). بررسی نقش اوقات فراغت مبتنی بر فعالیت های بدنی بر سرمایه اجتماعی (هنجارهای اجتماعی، مشارکت) اعضای هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان. مجله تحقیقات نظام سلامت. ۹(۱۱). ۱۱۶۸-۱۱۷۷.
- لندرث، گ. ل. (۱۳۹۶). بازی درمانی (دینامیسم مشاوره با کودکان). ترجمه خدیجه آرین. تهران، اطلاعات.
- لیکر، آ. (۱۳۸۴). فراتر از مرزهای تربیت بدنی. مترجم الهام روشن پور. تهران، انتشارات بامداد کتاب. ۲۲-۲۳.
- محمدی ترکمانی، ا. باقری، ق. ا.؛ زارعی متین، ح. (۱۳۹۳). مقایسه سرمایه اجتماعی داوطلبان و غیرداوطلبان شاغل در سازمان‌های ورزشی. مدیریت سرمایه اجتماعی. ۲(۱). ۱۸۳-۲۰۱.
- مرادی، س.؛ خالدیان، م.؛ مصطفایی، ف. (۱۳۹۳). نقش ورزش در توسعه ارتباطات میان فرهنگی و اجتماعی. مدیریت ارتباطات در رسانه های ورزشی. ۴(۱). ۵۵-۶۰.
- مظفری، ع. (۱۳۹۲). بررسی ارتباط بین سرمایه اجتماعی، تعهد سازمانی با مشارکت ورزشی دبیران مرد مقطع متوسطه شهر اصفهان. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه آزاد آمل.
- معمارزاده، غ.؛ عطایی، م.؛ اکبری، ا. (۱۳۸۸). بررسی نقش سرمایه اجتماعی بر بهبود عملکرد کارکنان. فصلنامه مدیریت توسعه و تحول. ۳(۱). ۹-۱۵.

- مک براید، ش. (۱۳۹۰). یک جهان، چندین صدا: ارتباطات در جامعه امروز و فردا. ترجمه ایرج پاد. تهران، صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران (سروش).
- ملاحسنی، ح. (۱۳۸۳). سرمایه اجتماعی در سطح محله. چکیده مقالات همایش توسعه محله ای. تهران، شهرداری تهران.
- مهرنوروزی، ز. (۱۳۸۴). سرمایه اجتماعی و نقش نهادها. دوماهنامه حدیث زندگی. ۲۷. ۱۵-۲۰.
- مولایی فرد پیله رود، ف.؛ سیدعامری، م.ح.؛ رضانی نژاد، ر. (۱۳۹۸). اثر مشارکت ورزشی بر سرمایه اجتماعی با میانجی گری نقش رسانه و قابلیت تعاملی افراد. پژوهش در ورزش تربیتی. ۱۶(۷). ۲۳۵-۲۵۶.
- ناطق پور، م.ح.؛ فیروزآبادی، س.ا. (۱۳۸۴). سرمایه اجتماعی و عوامل موثر بر شکل گیری آن در شهر تهران. جامعه شناسی ایران. ۴(۶). ۵۹-۹۱.
- نوغانی، م.؛ اصغرپورماسوله، ا.ر.؛ شیما، ص.؛ کرمانی، م. (۱۳۸۷). کیفیت زندگی شهروندان و رابطه آن با سرمایه اجتماعی در شهر مشهد. علوم اجتماعی (دانشکده ادبیات و علوم انسانی مشهد). ۱(۵). ۱۱۱-۱۴۰.
- Adhikary, Debpriya., Brahmachary, Anusheela., Kar., Abhirupa & Musaddi, Disha & Moulik, Shuvojit. (2020). Sports and Social Capital: A Qualitative Study on Women Athletes with Disabilities. International Research Journal of Multidisciplinary Scope (IRJMS). 4(1). 1-12.
- Adkins, Lisa. (2005). Social capital: The anatomy of a troubled concept. Feminist Theory. 2(6). 195-211.
- Anwar El-Khouly, Amin. (1996). The Other Face of Sports (Factors of Alienation in contemporary sports; the Arab Thought Series in Physical Education and Sports No. 13). Cairo, Dar Al-Fikr Al-Arabi. .
- Bernard, Andrew ; Busse, Meghan. (2004). Who Wins the Olympic Games: Economic Resources and Medal Totals. The Review of Economics and Statistics. 1(86). 413-417.
- Biernat, Elzbieta ., Nalecz, Hania., Skrok, Lukasz & Majcherek, Dawid. (2020). Do Sports Clubs Contribute to the Accumulation of Regional Social Capital?. International Journal of Environmental Research and Public Health. 14 (17). 1-19.
- Bourdieu, Pierre. (2001). Distinction: A Social Critique of the Judgments of the Taste. Translated by Richard Nice, London and New York, Routledge. Pp 398-467.
- Chuang, Min-Yueh ; Chen, Chih-Jou ; Lin, Ming-ji. (2016). The impact of social capital on competitive advantage: The mediating effects of collective learning and absorptive capacity. Management Decision. 54. 1443-1463.
- Collins, Dorothy ; Heere, Bob. (2018). Sunday afternoon social capital: an ethnographic study of the Southern City Jets Club. European Sport Management Quarterly. Pp 1-20.
- Darcy, S; H, Maxwell; M, Edwards; Onyx, J; Sherker ,S. (2014). More than a sport and volunteer organisation: Investigating social capital development in a sporting organization. Sport Management Review. 17. 395-406.
- Elias, Norbert. (2000). The Civilizing Process: Sociogenic and Psychogenic Investigations. Revised edition. Oxford. Blackwell.
- Ellinger, Alexander ; Ellinger, Andrea ; Bachrach, Daniel & Elmadag Bas, Ayse & Wang, Yu-Lin. (2013). Influences of organizational investments in social capital commitment and performance. Journal of Business Research. 66. 1124-1133.
- Fornell, C; Larcker, D.F. (1981). Structural equation models with unobservable variables and measurement error. Journal of Marketing Research. 1(18). 39-50.

- Frey, James H. ; Eitzen ,D. Stanley.(1991). Sport and Society. Annual Review of Sociology. 17. 503-522.
- Gu, J., Zhang, Y., & Liu, H. (2014). Importance of social capital to student creativity within higher education in China. Thinking Skills and Creativity. 12. 14–25 .
- Harvey, Jean ; Levesque, Maurice ; Donnelly, Peter. (2007). Sport Volunteerism and Social Capital. Sociology of Sport Journal. 24. 206-223.
- Hassan, Hossam Ali ; Nevo , Dorit ; Wade, Michael.(2015). Linking dimensions of social media use to job performance: The role of social capital. Journal of Strategic Information Systems. 24. 65–89.
- Jarvie, Grant. (2003). Communitarianism, Sport and SocialCapital Neighbourly Insights into Scottish Sport. International Review for The Sociology of Sport - INT REV SOCIOL SPORT. 2(38). 139-153.
- Kay, Tess ; Bradbury, Steven. (2009). Youth sport volunteering: Developing social capital?. Sport Education and Society - SPORT EDUC SOC. 14. 121-140.
- Laker, Anthony.(2000). Beyond the Boundaries of Physical Education: Educating Young People for Citizenship and Social Responsibility. London and New York. Routledge Falmer. Pp 74-90.
- Legh-Jones H, Moore S.(2012). Network social capital, social participation, and physical inactivity in an urban adult population. Social Science and Medicine . 74(9). 1362-1367.
- Lüschen, Günther. (1990). On Theory of Science for the Sociology of Sport: New Structuralism, Action, Intention and Practical Meaning. International Review for the Sociology of Sport. 25. 49-63.
- Neri, Frank; Ville, Simon. (2008). Social capital renewal and the academic performance of international students in Australia. The Journal of Socio-Economics. 37. 1515-1538.
- Perks, Thomas. (2007). Does Sport Foster Social Capital? The Contribution of Sport to a Lifestyle of Community Participation. Sociology of Sport Journal. 4(24). 378-401.
- Putnam. R, D (2000). Democracies in flux, the evolution of social capital in contemporary society, Oxford University press.
- Rajabi, Mojtaba; Talebpour, Mahdi; Ghaderi, Zahed & Assadi, Hasan. (2019). Social capital on the basis of spectating sports. Journal of Research and Health. 5(9). 394-400.
- Schüttoff, Ute; Pawlowski, Tim; Downward, Paul; Lechner, Michael. (2017). Sports Participation and Social Capital Formation during Adolescence. Social Science Quarterly. 2(99). 683-698
- Skinner, James; Zakus, Dwight H. (2008). Development through sport: building social capital in disadvantaged communities. Sport management review.11. 253-275.
- Skinner, James ; Zakus, Dwight ; Cowell, Jacqui. (2008). Development through Sport: Building Social Capital in Disadvantaged Communities. Sport Management Review3(11). 253-275
- Stajkovic, A. D. (2003). Introducing positive psychology to work motivation: Development of a core confidence model. Paper presented at the academy of management meeting, Seattle, Washington.
- Storberg , Julia .(2002). The Evolution of Capital Theory: A Critique of a Theory of Social Capital and Implications for HRD. Human Resource Development Review. 4(1). 468-499.
- Walseth, Kristin. (2008). Bridging and bonding social capital in sport - Experiences of young women with an immigrant background. Sport Education and Society - SPORT EDUC SOC. 13. 1-17.

- Winter, Ian. (2000). Major themes and debates in the social capital literature: The Australian connection. In: Ian Winter, ed. Social capital and public policy in Australia. Canberra: Australian Institute of Family Studies, Commonwealth of Australia. pp. 17-42.
- Winter, Ian. (2000). Social capital and public policy in context. In: Ian Winter, ed. Social capital and public policy in Australia. Canberra: Australian Institute of Family Studies, Commonwealth of Australia. pp.1-16.
- Zhou, Ran ; Kaplanidou, Kiki. (2018). Building social capital from sport event participation: An exploration of the social impacts of participatory sport events on the community. Sport Management Review. 5(21). 491-503.